

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 05 (565) 01-08 fevral, Şubat, sal, il 2024
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

“Azərbaycan Kürdləri” İctimai Birliyi Dəmir Yumruqlu Qalib Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarını təbrik edir

Günəşdən Nur doğar

Hörmətli oxucular, əziz seçicilər! Xalqımız 7 fevral 2024-cü ildə, Azərbaycanın tarixinə düşən tarixi bir günü artıq arxada qoydu.

Ölkəmizin hər bir yerində, Azərbaycan konstitusiyasına görə yeddiillik növbəti Prezident seçkiləri xalqımızın fəal iştirakı ilə müvəffəqiyyətlə və uğurla başa çatdı. Çox hörmətli həmvətənlərimiz, Sizlər kimə səs verəcəyinizi yaxşı bildirdiniz və bildiyiniz seçimi də etdiniz. 92,05 % səs çoxluğu ilə hörmətli Dəmir Yumruqlu Qalib Ali Baş Komandanımız, prezidentimiz İlham Əliyev cənabları bütün rəqiblərindən öndə oldu.

İndiyədək xalqa şirin vədlər verənlər, yalan təbliğatlar aparın müxalif qüvvələr seçkilər ərəfəsində, yenə də özlərini “mələk” qiyyətində göstərmək istəyirdilər. Onlara elə gəlirdi ki, xalq onların əməllərini unudub. Xeyr, “möhtərəm cənablar”, vətəndaşlarımız sizin kimliyinizi gözəl bilir.

Respublikanı çıxılmaz vəziyyətə salan, ölkədə qardaş qırğını törədən, çətin gündə xalqı qoyub qaçan “sizlər”, acizənə yalvararaq, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev cənablarını hakimiyyətə gətirmədiyinizmi?!

O günlərinizi nə tez yaddan çıxartdınız?

Müstəqil dövlətimizi saldığınız ağır vəziyyətdən, qardaş qırğınından, xalqlar arasına salınan ədavətdən, respublikanın, dövlətin parçalanmasından, böyük

dövlətlərin təsiri altına düşməsindən Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev cənabları xilas etmədimi?

Bu gün Azərbaycanın daxili və xarici siyasəti, göz qabağındadır: “Əsrin müqaviləsi”, “Qədim ipək yolu”, “Bakı-Tibilisi-Ceyhan”, “Bakı-Ərzurum” qaz və neft kəmərləri, Bakımızda ucalan və göz oxşayan çoxmərtəbəli binaların tikintisi, əfsanəvi körpülərin inşası, yollarımızın genişlənməsi və gözəlləşməsi, şəhərdaxili və şəhər ətrafında aparılan tikinti-abadlıq işləri, rayon, qəsəbə və kəndlərimizdə aparılan yenidənqurma işləri və salınan gözəl parklar, torpaqlarımızın işğaldan azad olması, qaçqınların doğma yurdlarına qayıtması, Qarabağda aparılan yenidənqurma və abadlıq işləri yeni məktəblərin tikintisi buna əyani sübutdur.

Əziz seçicilər!

Sizlər çox düzgün seçim etdiniz! Çünki Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev xalqımız üçün parlaq bir günəş idisə, İlham Əliyev o günəşdən doğan nurdur ki, AllahTəala tərəfindən bizə bəxş edilib.

Sizlər və Xalqımızın firəvan yaşamasını istəyən hər bir Azərbaycan vətəndaşı, birmənəli şəkildə dünya siyasətçiləri öndərlərindən olan, Azərbaycanı xoş gələcəyə aparın, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev məktəbini bitirən və onun davamçısı olan, dünya siyasətini düzgün dəyərləndirən, istehsalatı, iqtisadiyyatı, daxili və xarici siyasəti

dərindən bilən, Respublikamızı inkişaf etmiş ölkələr sırasına çıxaran, İlham Heydər oğlu Əliyev cənablarına səs verməklə, onu tərəddüdsüz və yenidən seçdiyinizə görə, Azərbaycanın ayrılmaz qanadı olan bütün azsaylı xalqlar kimi, biz kürd xalqıda qürur hissi keçiririk. Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyevin davamçısı, İlham Əliyev Cənablarını yenidən Azərbaycan Respublikasının yeddiillik prezident postuna seçilməsi münasibəti ilə, Xalqımız adından və bütün İLHAMSEVƏRLƏR adından bir daha təbrik edirik. Bu müqəddəs işdə ona, daha çox uğurlar diləyərək, Dağlıq Qarabağı işğaldan azad etməsi, qədim Azərbaycan ərazilərinin qaytarılması məsələsi, dünya dövlətləri sırasında ölkəmizi layiqincə təmsil etməsini, dövlətçilikdə daha böyük uğurlara imza atmasını arzulayırıq. Hörmətli və möhtərəm Prezidentimizə uzun ömür, can sağlığı, ailə səadəti arzulayırıq. Qoy hər zaman Xalqımız əmin-amanlıq içərisində yaşasın və Prezidentimiz cənab İlham Əliyev də dövlətimizin və xalqımızın rəhbəri olsun. Ölkəmiz Azərbaycan, Ulu Öndərimiz, Böyük Heydər Əliyevin Şah əsəri kimi dünyada öz dəyərli yerini şərəflə qoruyub saxlasın!

Vətənimiz Azərbaycan daima var olsun!

Hörmətlə:

Tahir Süleyman "Azərbaycan Kürdləri" İctimai Birliyinin sədri, "Diplomat" qəzetinin təsisçi və baş redaktoru.

Nêçîrvan Barzanî pîrozbahî li İlham Aliyev kir

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî telefonî Serokkomarê Azerbaycanê İlham Aliyev kir û ji bo serkeftina wî ya di hîlbijartinên serokkomariyê de pîrozbahî li wî kir.

Li gorî daxuyaniya Serokkomariya Azerbaycanê, Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi telefonê bi İlham Aliyev re axivî.

Hat ragihandin ku di pêwendiya telefonî de Nêçîrvan Barzanî ji bo serketina Aliyev a di hîlbijartinên serokkomariyê de pîrozbahî li wî kir û hêviya serkeftinê jê re xwest.

Herwiha Aliyev ji bo pîrozbahiyê spasiya Nêçîrvan Barzanî kir.

Aliyev kêfxweşiya xwe ya ji pêwendiyê anî ziman û diyar kir ku ev yek xizmeta berfirehkirina hevkarîyê dike.

İlham Aliyev ku ev 21 sal in li Azerbaycanê li ser desthilatê ye, di hîlbijartinên dawî de jî bi ser ket û cara 5emîn bû serokkomar.

Iraq Kürdüstan Regionunun başçısı Neçirvan Bərzani İlham Əliyevi təbrik edib

Fevralın 8-də İraq Kürdüstan Regionunun başçısı Neçirvan Bərzani Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Neçirvan Bərzani prezident seçkilərində qələbə qazanması münasibətilə İlham Əliyevə təbriklərini çatdırıb, ona

fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Dövlətimizin başçısı təbrikə görə minnətdarlığını bildirib. Prezident İlham Əliyev və Neçirvan Bərzani keçirdikləri görüşləri məmnunluqla xatırlayaraq, bunun əməkdaşlığın genişlənməsi işinə xidmət etdiyini vurğulayıblar.

Türkiyənin Milliyyətçi Hərəkət Partiyasının sədri Dövlət Bağçalı İlham Əliyevi təbrik edib

Fevralın 8-də Türkiyənin Milliyyətçi Hərəkət Partiyasının sədri Dövlət Bağçalı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Dövlət Bağçalı İlham Əliyevə prezident seçkilərində qazandığı qələbə münasibətilə təbriklərini çatdırıb, ona Azərbaycanın inkişafı naminə fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. O, Prezi-

dent İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Vətən müharibəsində qələbənin və suverenliyimizin tam təmin bərpa olunmasının önəmini bir daha vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı təbrikə görə minnətdarlığını bildirib. Telefon söhbəti zamanı Azərbaycan-Türkiyə dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin hər zaman yüksələn xətlə inkişaf edəcəyi vurğulanıb.

Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel İlham Əliyevi təbrik edib

Fevralın 8-də Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Şarl Mişel fevralın 7-də Azərbaycan Respublikasında keçirilmiş seçkilərdə qələbə münasibətilə Prezident İlham Əliyevi təbrik edib və yeni mandatın icrasında dövlətimizin başçısına uğurlar arzulayıb.

Telefon danışıqı əsnasında Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında əlaqələrin müxtəlif aspektləri, xüsusilə energetika və nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq məsələləri geniş müzakirə olunub. Şarl Mişel nəqliyyat və bağlantılar sahəsində Avropa İttifaqının region ölkələri ilə əlaqələri inkişaf etdirmək üçün konkret layihələrlə çıxış etdiyini vurğulayıb.

Tərəflər COP29-un Azərbaycanda

keçirilməsi və bu çərçivədə Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıq məsələlərinə də toxunublar.

Şarl Mişel üçtərəfli formatda Brüsseldə Azərbaycan, Ermənistan və Avropa İttifaqı arasında görüşlərin bərpa edilməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyevdən mövqeyini bildirməsini xahiş edib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın həmişə Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə Brüsseldə keçirilən üçtərəfli görüşləri dəstəklədiyini bildirib. Söhbət zamanı Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh danışıqları ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyası və Ermənistanın baş nazirinin aparatı arasında dekabrın 7-də ikitərəfli əsasda qəbul edilmiş birgə bəyanatın irəliyə doğru mühüm addım olduğu vurğulanıb.

Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqay İlham Əliyevi təbrik edib

Fevralın 8-də Albaniya Respublikasının Prezidenti Bayram Beqay Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Bayram Beqay dövlətimizin başçısını prezident seçkilərində qələbə münasibətilə təbrik edib, ona prezidentlik fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib.

Dövlət başçıları Azərbaycan-Albaniya ikitərəfli münasibətlərinin inkişafından məmnunluqlarını ifadə ediblər, əməkdaşlığın bundan sonra da genişlənməsinə əminliklərini bildirdilər.

Serok Barzanî pəşwaziya Neqîba Parêzerên İraqê dike

Serok Barzanî pəşwaziya Neqîba Parêzerên İraqê Ehlam Ellamî û şanda pê re dike.

Serok Barzanî îro (Yekşem, 4.2.2024) pəşwaziya Neqîba Parêzerên İraqê Ehlam Ellamî û şanda pê re kir. Di wê hevdtinê de, her du aliyan hevahengiya navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta İraqê pexemef peydakirina têgehîştineka hevpar û seqamgiriyê xist ber behs û xeberan.

Guertin. Herwesa pêdivîtiya birêveçûna karûbarên dewletê li ser bingeha serweriya qanûnê û serxwebûna dezgehên qezayî jî hat tekezirin. Di pareka dî ya wê hevdtinê de, her du aliyan hevahengiya navbera Hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta İraqê pexemef peydakirina têgehîştineka hevpar û seqamgiriyê xist ber behs û xeberan.

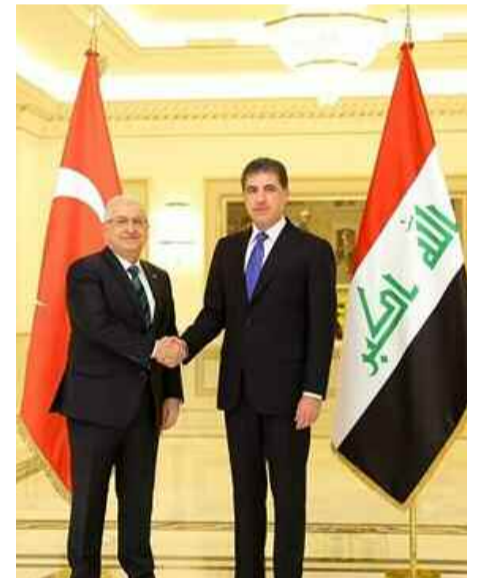
Nêçirvan Barzanî û Wezîrê Bergiriyê yê Tirkîyê pêşhatên navçeyê gotûbêj kirin

Serokê Herêma Kurdistanê û Wezîrê Bergiriyê yê Tirkîyê dicivin û danûstandinan li ser rewşa ewlehiyê ya İraq û Herêma Kurdistanê û dawî pêşhatên şer û aloziyên Rojhilata Navîn dikin.

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçirvan Barzanî îro Çarşema 7.2.2024 pəşwaziya Wezîrê Bergiriyê yê Tirkîyê Yaşar Guler kir û herdu aliyan di civîna xwe de danûstandin li ser peywendiyên Tirkîyê bi İraq û Herêma Kurdistanê re, arfikariyên hevpar ên navbera wan, rewşa ewlehiyê ya İraq û Herêma Kurdistanê û herwesa dawî pêşhatên şer û aloziyên Rojhilata Navîn û sedem û verêjên wan kirin.

Herdu aliyan tekezî li ser giringiya alfikariyên hevpar ên Tirkîyê bi İraq û Herêma Kurdistanê re kirin, ji bo parastina aramî û seqamgiriya deverê û parastina ewlehiya sinoran.

Herwesa herdu alî li ser pêdivîti û bizavên tevalî ji bo rêgirtina li belavbûna aloziyên Rojhilata Navîn û verêjên wan hevnerîn bûn.

Tekezirina li ser berdewamîdana bi peywendiyên Tirkîyê bi İraq û Herêma Kurdistanê re li ser bingeha berjewendiyên hevpar û cîrantiyeka baş, dawî pêşhatên berhingarbûna terorê û gef û metirsiyên DAIŞê li deverê û çend pirsên dî yên ji bo her du aliyan giring mijarên tewerekê dî yê civîna wan bûn.

Mesrûr Barzanî: Herêma Kurdistanê wek hercar faktora asayîş û seqamgiriyê dibe

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê pəşwazî li Wezîrê Berevaniya Tirkîyê kir û hin mijar hatin gotûbêj kirin.

İro Çarşema 07.02.2024ê Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî pəşwazî li Wezîrê Berevaniya Tirkîyê Yaşar Guler û şandeya li gel kir. Di civînê de gotûbêj derbarê rewşa giştî ya İraq û pêşxistina peywendiyên dualî hate kirin û behsa giringiya berdevambûna hemahengî û hevkarîya

hevbeş ji bo asayîş û aramiya Herêma Kurdistan û İraq û navçeyê hate kirin.

Wezîrê Berevaniya Tirkîyê serxweşî û hevxiyê xwe ji bo can ji destdanên qurbanîya êrîşa Hewlêrê ragehand û diyar kir ku ew êrîş ti bahaneyekî wê tine.

Serokê Hikûmetê jî daxwazên Herêma Kurdistanê yên ji bo pêşxistina peywendiyên dualî li ser bingehê cîrantiya baş û berjewendîya hevbeş teqez kir.

Herwaha Mesrûr Barzanî diyar kir: "Herêma Kurdistanê wek hercar faktora asayîş û seqamgiriyê dibe û rê nade bibe hêvinê metirsî û gefxwarinê bo cîranan."

Behsa giringiya cîhbiçîkirina rêkeftina Şingalê û asayî kirina rewşa deverê û veqerandina koçberan bo cîhên xwe jî mijarên din ên wê hevdtinê û gotûbêjê bûn.

Nêçîrvan Barzanî û Balyoza Fînlandayê civiyan

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Balyoza Fînlandayê ya Îraqê Anu Sarela, li Hewlêrê civiyan.

Serokatiya Herêma Kurdistanê ragihand ku di hevdîtîne de rewşa

Rojhilata Navîn û şerê li Xezeyê hatine nixrandin.

Li gorî daxuyaniyê, Nêçîrvan Barzanî û Anu Sarelayê daye zanîn ku divê pêwendiyên Fînlandê yên bi Îraq û Herêma Kurdistanê re bîn

bipêşxistin û hevkarîyên wan ên di qadên cuda de werin berfirekîrin.

Herwiha her du aliyan li ser mijarên wekî "rewşa siyasî û ewlehiyê ya Îraqê û girîngiya parastina aramiya Îraqê" guftûgo kirine.

Nêçîrvan Barzanî, ji ber ku di nava Hevpeymaniya Navneteweyî ya li Dijî DAIŞê de cih girtiye spasiya Fînlandayê kir û pesnê piştgiriya ku Fînlanda dide Îraq û Herêma Kurdistanê da.

Nêçîrvan Barzanî dîsa behsa rola erênî ya hêzên Fînlandayê kir ku hîn jî li Herêma Kurdistanê ne.

Serokatiya Herêma Kurdistanê amaje pê kir ku di vî civînê de çend babatên din ên wekî "bandora şerê li Ukraynayê, aloziyên li Rojhilata Navîn û şerê li Xezeyê" jî di vî civînê de hatine gotûbêjîkirin.

Li Zaxoyê kevîrê bingehîn ê çend projeyên xizmetguzariyê hate danîn

Bi nîrxê zêdetir ji mîlyar dînar, kevîrê bingehîn ê çend projeyan li Îdareya Serbixwe ya Zaxoyê hate danîn.

Di bin çavdêriya Serperîştyarê Îdareya Serbixwe ya Zaxoyê Guhdar Şêxo de, kevîrê bingehîn ê nûjenkirina (Kanya Dêrabûne, Hola Laleş, Dêra Margurgis) û avakirina xala kontrolê ya Îdareya Serbixwe ya Zaxoyê bi bihayê 1 mîlyar û 986 mîlyon û 285 hezar dînar hate danîn.

Guhdar Şêxo di dema danîna kevîrê bingehîn ên van projeyan de got, di heyama du sal û sê mehên borî de ku Zaxo bûye Îdareya Serbixwe, Hikûmeta Herêma Kurdistanê li Zaxoyê bi sedan mîlyar dînar projeyên cuda cîbicî kirine û dê li ser cîbicîkirina wan projeyan berdeham be. Li gorî Guhdar Şêxo, di heyama du sal û sê mehên borî de, li ser rasperdeya Serokwezîr Mesrûr Barzanî û ji bo xizmetkirina zêdetir ji welatiyan re, Kabîneya Nehem a Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi nîrxê zêdetirî 30 mîlyar dînar projeyên di warê rê, geştyarî, kanalîzasyon û elektrîkê de li Nahiya Rizgarî cîbicî kirine.

Ev di demekê de ye, di heyama Kabîneya Nehem de, 3359 proje li parêzgehan û îdareyên serbixwe yên Herêma Kurdistanê hatine cîbicîkirin; 1730 proje li ser bûdceya geşepêdana parêzgehan û 1629 proje jî li ser bûdceya veberhênanê bûn.

Li Mêrdînê hemî çalakî ji bo dema 7 rojan hatin qedexekirin

Li parêzgeha Mêrdînê ya Bakurê Kurdistanê hemî çalakiyên bê destûra parêzgehê 7 rojan hatin qedexekirin.

Parêzgeriya Mêrdînê daxuyaniyêke nivîskî belav kir û wiha got: "Ji 7ê Sibatê seet 00.01ê heta roja 13ê Sibatê seet 24:00ê anku 7 rojan xwenîşandan, konser, şano, meş, grev, vedana kon û standan û hemî çalakiyên wiha yên li wê parêzgehê qedexe ne û dê bi destûra parêzgerî, qeymeqamtî, yan jî aliyên pêwendîdar ên parêzgehê bîn saz kirin, nayên kirin.

Li gorî vî biryarê, eger sazî yan kesek bixwaze çalakiyekê li Mêrdînê saz bike, divê ji berî 48 seetan haydariyê bide aliyên pêwendîdar. Berî du rojan (Duşem, 5.2.2024) hemî çalakiyên civaka medenî li bajarê Bedlîsê yê Bekurê Kurdistanê jî ji aliyê parêzgerê wî bajarî ve ji bo dema pênc rojan hatin qedexekirin. Ew ragehandina parêzgeha Bedlîsê piştî wê yekê hat ku li çend deverên Bakurê Kurdistanê bang ji bo xwenîşandanekê ji bo daxwaziya azadkirina rêberê PKK'yê Ebdila Ocelan hatiye kirin.

Her di eynî demê de aliyên siyasî xwe ji bo hîlbijartinên şaredariyan berhev dikin, ku biryar e li 31ê Adara bê li Bakurê Kurdistanê û Tirkîyeyê bîn kirin.

Li Kampa Holê 40 DAIŞî hatin girtin

Ev 9 roj in li nava Kampa Holê ya li Heskê Operasyona Mirovî û Ewlehiyê berdeham dike.

Di 9 rojên operasyonê de ji kesên derbarê wan biryara lêgerînê hebû 40 kes hatin girtin.

Li gorî zaniyariyan, şeva din çekdarekî DAIŞê bi navê Ebû Ebdulmecîd hat girtin ku ew berpîrê perwerdekirina zarokên DAIŞê bû li nav kampê. Herwiha pêwendiyên wî li gel çekdarên DAIŞê yên li derveyî kampê hebû.

Li beşa yekem a kampê operasyon

Hêzên hevbeş ên operasyonê Hêzên Ewlehiya Hundir, Yekîneyên Parastina Jinan (YPJ) û Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD), îro ketin beşa yekemîn a kampa Holê.

Li wê beşê zêdetirî 2 hezar malbatên Îraqî dimînin.

Îro jî du DAIŞî hatin girtin.

Herwiha hêzên operasyonê dest bi ser hinek çekan de girt.

Operasyona Ewlehiyê û Miroviyê

Operasyona Ewlehiyê û Miroviyê di qonaxa xwe ya sêyemîn de roja 27ê Kanûna Paşîna 2024an dest pê kir. 28ê Adara 2021an pêvajoya "Operasyona Mirovî û Ewlehiyê" dijî şaneyên DAIŞê ji aliyê Hêzên Ewlekariya Hundirîn, HSD û YPJê

hatibû destpêkirin.

Operasyon 5 rojan berdeham kiribû û 2ê Nîsanê bi dawî bûbû. Zêdeyî 5 hezar şervan beşdarî operasyonê bûn, di encam de 125 çekdarên şaneyên DAIŞê hatibûn girtin. Qonaxa Duyemîn a operasyonê di 25ê Tebaxa 2022yan de dest pê kiribû, 24 rojan berdeham kiribû û di encamê de 226 çekdarên şaneyên DAIŞê hatibûn girtin.

Kampa Holê

Li gorî amarên Neteweyên Yekbûyî li Kampa Holê, 66 hezar û 101 kes hene ku ji 60 welatî çûne Sûriyeyê û tevî DAIŞê bûne.

Ji sedî 39ê wan xelkê Sûriyeyê ne, hejmara wan 25 hezar û 780 ye.

Ji sedî 46ê wan Îraqî ne, hejmara wan 30 hezar û 724 kes in. Ji sedî 15 ji wan xelkê welatên din in, ew jî 9 hezar û 597 kes in û xelkê 66 welatan in.

Li Kampa Holê 18 hezar û 208 malbat hene û ji sedî 96 ji wan jin û zarok in, ji sedî 66 ji wan zarokên di bin 18 salî re ne.

Li gorî amarên Rêxistina Neteweyên Yekbûyî ya ji bo Zarokan UNICEFê hejmara zarokan li wê kampê 28 hezar e.

Bêhtirî 7000 zarokî ji wan, xelkê welatên din in. 77 zarok sêwî ne, bav û dayikên wan di şer de hatine kuştin, 12 hezar girtiyan çekdarên DAIŞî jî hene.

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê li Hewlêrê ye

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler piştî serdana xwe ya Bexdayê hate Hewlêrê.

Tê çaverêkirin ku Guler bi rayedarên Herêma Kurdistanê re jî

bicive.

Di şandeya Wezareta Parastinê ya Tirkîyeyê de ji bilî Wezîrê Parastinê Yaşar Guler, Sererkanê Artêşa Tirkîyeyê Metîn Gurak jî cih

girt.

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler û şandeya pê re li Balafirgeha Navneteweyî ya Hewlêrê ji aliyê Wezîrî Pêşmergeyan Şoriş Îsmail û Berpîrê Karûbarên Derve yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî ve hatin pêşwazîkirin.

Hat zanîn ku Yaşar Guler dê di çarçoveya serdanê de bi rayedarên Herêma Kurdistanê re bicive.

Yaşar Guler di çarçoveya serdana xwe ya Bexdayê de, bi Serokkomarê Îraqê Letîf Reşîd, Serokwezîrê Îraqê Mihemed Şiya Sûdanî, Wezîrê Parastinê yê Îraqê Sabit Mihemed Seîd Riza El Ebasî û Wezîrê Karên Navxwe Ebdulemîr Şamarî re civiya.

Nêçîrvan Barzanî: Pêşmerge navekî pîroz e

Nêçîrvan Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê, îro Çarşema 07.02.2024ê, di merasîmekê da li avahiya Serokayetiya Herêma Kurdistanê, piştî îmzakirina fer-

mana pilebilind kirina 5 efserên Wezaretê Pêşmerge bo pileya Lîwa Rukîn û Lîwa, pileyên nû li ser milê wan her 5 efseran danî. Serokê Herêma Kurdistanê di

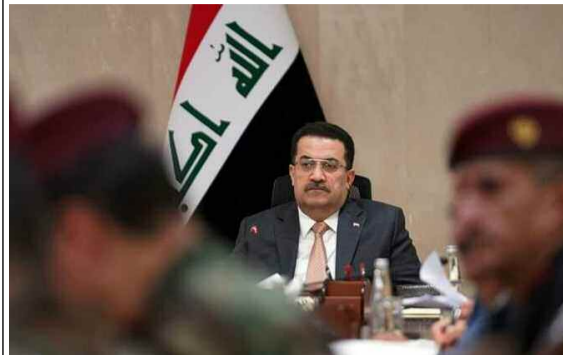
axaftina xwe de pîrozbahiyê li wan kir û hêviya serkeftinê ji bo wan xwest û careke din tekezî li ser pêwîstî û girîngiya serxistina proseya çaksaziyê û yekxistina hêzên Pêşmerge di çarçoveya Wezaretê Pêşmerge de kir.

Serok Nêçîrvan Barzanî balkişand li ser wê yekê ku, navê Pêşmerge navekî pîroz e û pêwîst e yekem girêdan û nêzikatiya Pêşmerge bi ax, welat û gel re be û avêtina gavên bilez û ciddî ji bo yekxistina Pêşmerge bi pêdivî zanî û hemû piştewaniya xwe ji bo vê pêvajoyê nîşan da.

Ji aliyê xwe ve piledarên Wezaretê Pêşmerge spasîya Serok Nêçîrvan Barzanî û girîngî pêdana wî bi Pêşmerge kirin û sozê dan ku weke Pêşmerge bi dilsozî xizmeta welat bikin.

81 parlamenteran bangî Sûdanî kir: Mûçeyên karmendên Herêma Kurdistanê bidin

Bi îmzeya 81 parlamenterên Parlamentoya Îraqê, ji Serokwezîrê Îraqê Mihemed Şiya Sûdanî re nameyek hat şandin.

Di nameyê de parlamenteran daxwaz kir ku ji bo çareserkirina pirsgrêka mûçeyên karmendên Herêma Kurdistanê, Wezaretê Darayî û Plandanî bîn erkdarkirin û her meh bi awayekî rêkûpêk mûçe bi rêya hesabekî bankeyê were dayîn.

Li Parlamentoya Îraqê, 81 parlamenterên ji partiyên cuda nameyêke ji bo çareserkirina pirsgrêka mûçeyan a karmendên Herêma Kurdistanê hatiye nivîsîn îmze kir.

Di nameyê de Parlamentera Tevera Nifşê Nû (Newey Nwê) Sîrwe Ebdulwehîd ragihand ku çend meh in karmendên Herêma Kurdistanê mûçe nastînin.

Di nameyê de hat xwestin ku divê cudahî nekeve di navbera xebatkarên Herêma Kurdistanê û Îraqê de û çawa ku xebatkarên Îraqê mûçe digirin pêwîst e yên Herêma Kurdistanê jî wergirin.

Herwiha hat daxwazkirin ku mûçeyê karmendên bi awayekî rêkûpêk li ser bankeyekî Herêma Kurdistanê, were dayîn û hat gotin:

“Pêwendiya karmendan bi nakokiyên siyasî re nîne. Divê bi awayekî adilane nêzîkî karmendên Kurdistanî bibin.”

Parlamenterê Parlamentoya Îraqê Hadî Selamî têkildarî mijarê ji ajansa Rûdawê re axivî û got: “Em dixwazin mijara mûçeyê wekî mijareke siyasî neyê bikaranîn.

Divê mûçeyên hemû karmendan li her deverê Îraqê di dema xwe de bê dayîn. Karmendên Kurdistanê ev çend meh in mûçe wernegirtine û di aliyê aborî de zehmetiyê dikîşînin.” 14ê Çiriya Paşîna 2023yan jî Bankaya Bazirganiyê ya Îraqê jî bi daxwaza dayîna mûçeyan name ji Serokwezîrê Îraqê Mihemed Şiya Sûdanî re şandibû.

Sûdanî bersiva nameyê da û got ku daxwaz nehatine redkirin. Li gorî wê yekê, guncav hat dîtin ku Hikûmeta Herêma Kurdistanê amarên karmendan pêşkêşî Hikûmeta Federal bike û mûçe jî ji pişka budçe û dahata Herêma Kurdistanê bê dayîn.

Xwendekar nikarin dersa Kirmanckî hilbijêrin!

Wezaretê Perwerdeyê ya Tirkîyeyê di hinek formên dersa bijarte de ku ji dibistanan re şandîye cih nedaye Kurdî û li ser sîstemê jî cih nedaye Kirmanckî (Zazakî).

Li Tirkîye û Bakurê Kurdistanê serlêdana hilbijartina dersên bijarte yên ku di sala perwerdeyê ya 2024-2025an de li dibistanên amadeyî bîn dayîn 30ê Kanûna Paşîne de dest pê kir.

Serlêdanên ji bo dersên zaravayên Kurmancî û Zazakî yên Kurdî dê heta 12ê Sibate berdewam bikin.

Cih nêdan Zazakî

Xwendekarên polên 5, 6, 7 û 8an dikarin heta 12 Sibate dikarin zaravayên Kurmancî û Kirmanckî yên Kurdî wekî dersa bijarte hilbijêrin.

Lê di formên dersa bijarte de ku Wezaretê Perwerdeyê ya Tirkîyeyê ji dibistanan re şandîye cih nedaye vebijêrka zaravayên Kurmancî û Kirmanckî yên Kurdî.

Herwiha ji ber ku li ser sîstemê jî cih nedane vebijêrka Kirmanckî, îdareyên dibistanan nikarin xwendekarên ku Kirmanckî hilbijartine li ser sîstemê zêde bikin û daxwaza pirtûkên dersên Kirmanckî bikin.

Ev yek tê wê wateyê ku xwen-

dekar nikarin Kirmanckî hilbijêrin.

Di hinek formên dersa bijarte de jî tenê îbareya Zimanên Zindî cih digire.

Li kêleka îbareyê bi reqema 4, hejmara zaravayan dide nîşandan lê belê hûrgiliyên 4 zaravayan cih nagirin.

Ji ber ku nayê zanîn di vê vebijêrkê de kîjan ziman û zarave hene, xwendekar jî zehmetiyê dikîşînin û nizanin çî hilbijêrin.

Dersa bijarte

Li gorî daxuyaniya Birêveberiya Giştî ya Perwerdeya Bingehîn a Wezaretê Perwerdeya Tirkîyeyê eger herî kêr 10 xwendekar dersa

Kurdî hilbijêrin, dê dersa Kurdî li dibistanan were dayîn.

Di salên derbasbûyî de yek ji astengiyên li pêşîya dersên bijarte yên Kurdî nebûna mamosteyan wekî hincet dihat nîşandan.

Li gorî daxuyaniya wezaretê eger li dibistanekê dersek were hilbijartin û mamosteyê wê dersê li wê dibistanê tinebe, dê ji dibistaneke din mamoste bê dabînkirin. Eger ev jî ne pêkan be dê mamosteyek bi pere were erkdarkirin. Xwendekarên polên 5, 6, 7 û 8an dikarin heta 12 Sibate bi rêya online an nivîskî serî li dersên Kurdî bidin û hilbijêrin û li ser sîstema e-okulê bê tomarkirin.

Meşvanên Azadiyê Sakîne Cansiz û Aysel Dogan bi bîr anîn

Meşvanên Azadiyê li Dersimê serdana gorên Sakîne Cansiz û Aysel Dogan kirin.

“Meşa Mezin a Azadiyê” ku bi daxwaza azadiya fîzîkî ya Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û çareserkirina pirsgrêka kurd hatiye destpêkirin di roja 8’an de li Dersimê didome. Meşvan çûn serdana gora siyasîmedara kurd Sakîne Cansiz

ku li Parîsê hatibû qetilkirin û Aysel Dogan a par jiyana xwe ji dest da û bi bîr anîn. Di bîranînê de peyama domandina têkoşinê hate dayîn.

Bîranîn bi deqeyek rêzgirtinê dest pê kir û piştê jî Parlamentera DEM Partiyê Zeynep Oduncu axivî û wiha got: “Rêhevala me Sakîne li naverasta Parîsê tevî du hevalên me hate qetilkirin. Her sê hevalên me

yên jin ji bo têkoşîna azadiyê ya gelê kurd bûbûn ronahî û rêber. Hêj jî kesên komkujî pêk anîn nehatine darizandin. Weke jin em xwedî li mîrîsa wan derdikevin û li ser şopa wan in. Sakîne Cansiz digot; ‘Jiyana min her tim şer bû.’ Belê, jiyana wê her tim şer bû. Li Girtîgeha Amedê tiffî rûyê Esat Oktay kir. Em baş dizanin ku dê têkoşîna me ya azadiyê bi ser keve. Di roja 8’emîn a meşê de em careke din dibêjin ku divê birêz Abdullah Ocalan azad bibe û statûya gelê kurd bê qebûlkirin. Ji bo vê divê gavên avêtin. Têkoşîna hevalên me yên hêja, têkoşîna me ye.”

Piştî axaftina Oduncu, nivîsa Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan a têkildarî Komkujîya Parîsê hate xwendin. Di bîranînê de beşdarên qurnefîl danîn ser gora Cansiz. Piştê jî çûn serdana Aysel Dogan û rêz hate girtin.

Tirkîyeyê gundên Efrînê topbaran kirin

Artêşa Tirkîyeyê 4 gundên nahiyeya Şêrawayê ya Efrîna Rojavayê Kurdistanê topbaran kirin. Li gorî agahiyên çavkaniyên xwecihî,

Tirkîyeyê şeva borî gundên Dêr Cemal, Bêne, Aqîbê û Xirêbkê yên Şêrawayê topbaran kirin.

Heta niha li ser encamên êrişê Tirkîyeyê ti agahî nehatine bidestxistin. Beriya topbaranê jî balafirên çavdêriyê yên Tirkîyeyê li asmanên herêmê difiriyên. 6ê wê mehê jî droneke Tirkîyeyê li gundê Herbilê yê navçeya Şehbayê malek bombebaran kir û zîyanên madî gihîştin wê malê.

Sûdanî: Em hincetên Îranê yên ji bo êrîşkirinê red dikin

Serokwezîrê Iraqê Mihemed Şiya Sûdanî ragihand, "Em êrîşên welatên cîran di bin ti behaneyê de bin, red dikin. Eger nîgeranî û tirsên wan hebin,

dikarin bi rêya Komîteya Ewlekariya Hevbeş bîn çareserkin.

Serokwezîrê Iraqê Mihemed Şiya Sûdanî ji televîzyona "Al- Arabiya" re got: "Iraq ji ber çend sedeman rastî êrîşa welatên cîran hatiye, lê sedem çî dibe bila bibe, em red dikin. Ji ber ku cîbicîkirina yasa li nav xaka Iraqê de, li gor destûr, yasa û nerîtên navdewletî, erk û desthilata hikûmeta Iraqê ye, ji ber wê jî, ti welatek nikare bi yekalî tevbigere."

Sûdanî got: "Me ji Şewirmendê Asayîşa Netewî ya Îranê re got, pêwendiyên Iraq û Îranê dîrokî ne, lê ev yek rê nade wê ku êrîş bike. Eger metirsî yan jî gumanên ewlehiyê hebin, bi rêya saziyên fermî dikare werin çareserkin, ji ber ku komîteyê me ya hevbeş a ewlehiyê heye û pirsgrîk bi rêya vê komîteyê dê werin çareserkin."

Ev daxuyaniya Sûdanî piştî wê tê, Îranê roja 15.1.2024an bi behaneya hebûna bingeha Mossada Israîlê li Hewlêrê, bi çend moşekên Balistî êrîş kir ser Hewlêrê kir. Di encamê de jî, pênc welatî şehîd bûn û şeş welatîyên din jî birîndar bûn.

Ji bo lidûçûna rastiyan, Şewirmendê Ewlehiya Neteweyî ya Iraqê Qasim Arcî ku Serokê Lijneya Lêkolînê ya Hikûmeta Iraqê ye serdana Hewlêrê kir. Piştî serdana birîndaran û xaniyên mûşekbarankirî, Arcî, "Ew cihê hatiye armanckirin mala welatîyêkê sivil e, ne ku bingeha Mossada Israîlê ye."

2 ji 5 taxên herî qerebalix li Amedê ne

Li gorî amarên TUIKê, taxa herî qerebalix a Tirkîye û Bakurê Kurdistanê taxa Bagcîlarê ya

navçeya Rezana Amedê ye. Saziya Amaran a Tirkîyeyê (TUIK) amarên xwe yên sala 2023yan eşkere kirin. Li gorî amarên TUIKê, taxa Bagcîlara Amedê taxa herî qerebalix e û 151 hezar û 459 kes lê dijîn. Bagcîlar bi piraniya şênîyên xwe ji bajarên Bayburt, Dêrsim, Erdexan, Gumuşhane û 804 navçeyan qerebalixtir e.

3 taxên herî qerebalix ên Tirkîyeyê li Stenbolê û 2 jê jî li Ameda Bakurê Kurdistanê ne. Taxa herî mezin a duyemîn jî taxa Adnanê ya navçeya Beylikduzuya Stenbolê ye ku 110 hezar û 619 kes lê dijîn. Taxa sêyemîn jî, taxa Kayabaşiyê ya navçeya Başakşehirê ye û li wir jî 108 hezar û 455 kes dijîn.

Taxa çaremîn taxa Atakentê ya navçeya Kuçukçekmeceyê ye ku 102 hezar û 743 kes lê dimînin. Taxa 5emîn a herî mezin a Tirkîye û Bakurê Kurdistanê jî taxa Firatê ya Peyasa Amedê ye ku 91 hezar û 279 kes lê dijîn. Herwiha hat ragihandin ku ji 20 taxên herî qerebalix, 16 jê li Stenbolê ne. Taxa Mevlanayê ya navçeya Talasa Kayseriyê, taxa Karapurçeka navçeya Altındagê ya Enqereyê jî di nava 20 taxên qerebalix de cih girtin.

Nêçîrvan Barzanî pêşwaziya Konsulê Koreya Başûr û Serokê KOICA kir

Nêçîrvan Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê, îro Sêşema 06.02.2024ê li bajarê Hewlêrê, pêşwaziya birêzan Seungcheol Lim Konsulê Giştî yê Koreya Başûr li Herêma Kurdistanê û Ko Hye-Seok Serokê KOICA kir.

Di hevdîtinê da behsa pêşxistina peywendiyên di navbera Koreya Başûr û Herêma Kurdistanê û kar û çalakiyên KOICA li Herêma Kurdistanê hate kirin ku, eve çendîn salin alîkariya Herêma Kurdistanê dike û çendîn projeyên xizmetguzariyê li navçeyên cuda cuda li Herêma Kurdistanê encam daye.

Serok Nêçîrvan Barzanî peywendî û dostaniya Koreya Başûr ligel Herêma Kurdistanê bilind nirxand û bi taybetî amaje bi wan kar û çalakiyan kir ku yên KOICA

di warên curbicur da ji bo alîkariya xelkê Herêma Kurdistanê pêkanîne, herwisa kar û xizmetên Tîma Leşkerî ya Zeytûnê ya Koreya Başûr bi bir xist ku 20 sal berê hatine Herêma

Kurdistanê û peywendiyên di navbera her du welatan de bihêztir kirin.

Peywendiyên Hewlêr – Bexda, rewşa Iraq û navçeyê bi giştî mijarên din yên hevdîtinê bûn.

Cîgirê serokê Herêmê: Hilbijartinên Kurdistanê wê di Gulanê de be

Cîgirê Serokê Herêma Kurdistanê roja lidarxistina hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê eşkere kir û tekez li ser wê yekê kir ku hewlên yekxistina hêzên Pêşmerge berdewam in.

Cîgirê Serokê Herêma Kurdistanê Cefer Şêx Mistefa îro pêncemê 8-2-2024ê di konfranseke rojnamevanî ku PUK-MEDIA jî ew dişopand de behsa mijarên hilbijartinên Parlamen-

toya Kurdistanê, peywendiyên di navbera Herêm û Bexdayê û yekrêziya Hêzên Pêşmerge û ew aloziyên ku di rewşa niha de li navçê tê dîtin kir.

Derbarê roja lidarxistina hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê de, Cefer Şêx Mistefa got: Li gorî desthilatên ku ji bo Serokê Herêma Kurdistanê hatine dayîn, eger pirsgrîk û astengî dernekevin, di Gulana bê de dê rojek ji bo lidarx-

istina hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê diyar bike.

Cîgirê Serokê Herêmê tekez kir ku gotûbêj di navbera hikûmeta herêmê û hikûmeta federal de berdewam in, bi armanca çareserkirina pirsgrîkên di navbera wan de derketine, lê heta niha her du alî negihîştine çareseriyêke radîkal ji bo van pirsgrîkan. Derbarê pirsra yekxistina hêzên Pêşmergeyên Kurdistanê de jî got: "Ji aliyê Wezaretê Pêşmerge û hêzên hevpeyman ve rêkeftinek hatiye îmkirin û li gorî wê rêkeftinê, di çarçoveyêke diyarkirî de hêzên Pêşmerge dê bibin yek û kar li ser berdewam e. Cîgirê Serokê Herêma Kurdistanê behsa rewşa Êraq û navçeyê kir û got: Aloziyên niha ne tenê li Êraqê ye belku li tevahiya navçeyê ye û em li dijî her rûbirûbûn û aloziyêkê ne, ji ber ku. Pêwîstiya Welatîyên Kurdistan û Êraqê bi ewlehî û aramiyê heye û şer û tundiyê red dikin.

Li Rojavayê Kurdistanê Dadgeha Parastina Peymana Civakî tê damezrandin

Li Rojavayê Kurdistanê piştî pesendkirina Peymana Civakî dest bi damzrandina Dadgeha Parastina wê hat kirin.

Hevserokê Encûmena Dadperweriya Civakî ya Rêveberiya Xweser Hesên Ehmed diyar kir ku divê ev dadgeh li gorî madeyên peymanê û sistema Rêveberiya Xweser xwe rêk bixe.

Hevserokê Encûmena Dadperweriya Civakî ya Rêveberiya Xweser Hesên Ehmed anî ziman:

"Piştî derxistin û pesendkirina Peymana Civakî diviyabû sazî bîn damezrandin, ji wan jî Dadgeha Parastina Peymana Civakî. Divê dadgeh li gorî madeya 119an a Peymana Civakî bê damezrandin. Niha komîteyek ji bo vê dadgehê hatiye sazkin.

Ev dadgeh piştî xwe dispêre prensîp û madeyên Peymana Civakî û yasayên Rêveberiya Xweser, di serî de jî fikra

Neteweya Demokratîk." Bi gotina Hevserokê Encûmena Dadperweriya Civakî eger li gorî madeyên Peymana Civakî heger negunce her kesek, aliyek, saziyek dikare yasa û biryarên vê dadgehê red bike. Dadgeh tenê bi biryara Encûmena Gelan a Demokratîk tê pesendkirin. Hevserokê Encûmena Dadperweriya Civakî ya Rêveberiya Xweser Hesên Ehmed got: "Ev dadgeh hêza xwe ji Peymana Civakî werdigire û divê ji 3 kesan

2yên endamên Encûmena Gelan a Demokratîk damezrandina endamên vê dadgehê pesend bikin. Divê endamên vê dadgehê jî xwedî pisporiyêke yasayî û paşxaneke destpêkî bin." Piştî pesendkirina Peymana Civakî 12ê Kanûna Pêşîna 2023yan bi armanca amadekirina reşnivîsên hilbijartinên şaredarî û encûmnan, saziyên kargêrî û Dadgeha Peymana Civakî komîteyên taybet hatine sazkin.

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê: Ji bo êrişê li Hewlêrê ti hincet nîne

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî û Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler hevdişînek kir.

Li gorî daxuyaniya Serokwezîriya Herêma Kurdistanê, Yaşar Guler di hevdişînekê de sersaxî ji malbatên wan kesan re xwestiye ku di êrişê Îranê ya li Hewlêrê de hatibûn kuştin.

Serokwezîriyê da zanîn ku Guler gotiye, "Ji bo êrişê li Hewlêrê ti hincet nîne."

Li aliyê din, di hevdişînekê de rewşa giştî ya Îraqê û bipêşvebirina pêwendiyên dualî hatin gotûbêj kirin.

Herwiha hat destnîşankirin, ji bo ewlehî û aramiya Îraqê û Herêma Kurdistanê girîng e ku hevkarî û hevahengiya di navbera her du aliyên de berdewam bike.

Serokwezîr Barzanî ragihand ku Herêma Kurdistanê dixwaze pêwendiyên xwe yên bi Tirkîyeyê re li gorî hêmanên "pêwendiyên baş ên cîrantiyê û berjewendiyên hevpar" bi pêş bixe.

Mesrûr Barzanî her wiha anî zimên ku Herêma Kurdistanê tim çavkaniya ewlehî û aramiyê ye û ew rê nadin ku Herêma Kurdistanê ji bo cîranên xwe bibe cihê gefan.

Herwiha mijarên wekî "bicihanî-

na xalên Rêkeftina Şingalê û vegera penaberan" hatin nirxandin.

Li aliyê din, di şandeya Wezareta Parastinê ya Tirkîyeyê de ji bilî Yaşar Guler, Sererkanê Artêşa Tirkîyeyê Metîn Gurak jî cih girt.

Yaşar Guler û şandeya pê re, doh êvarê li Balafirgeha Navneteweyî ya Hewlêrê ji aliyê Wezîrê Pêşmergeyan Şoriş Îsmail û Berpirsê Karûbarên Derve yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî ve hatin pêşwazî kirin.

Yaşar Guler dê di çarçoveya serdana xwe de berê bi Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî re civiya.

Li gorî agahiyên, Yaşar Guler dê Serok Barzanî re jî hevdişînekê bike.

Êrişê Îranê ya li Hewlêrê

Îranê 15ê meha borî bi 11 mûşekên balîstîk êrişî Hewlêrê kir û pênc ji wan mûşekan li mala sermayedarê Hewlêrê Pêşrew Dizeyî ketin.

Di vê êrişê Îranê de Pêşrew Dizeyî, keça wî ya 11 mehî Jîne, mêhvanê wî Kerem Mîxayîl û xizmetkara mala wî Mîşelê canê xwe ji dest da û 17 kes jî birîndar bûn.

Ebdulrehman Sidîq: Kabîneya Nehem giringiyeke mezin daye jîngeha Herêma Kurdistanê

Serokê Desteya Parastina Jîngeha Herêma Kurdistanê dibêje, Kabîneya Nehem a Hikûmeta Herêma Kurdistanê giringiyeke taybet daye jîngehê û parastina wê. Serokê Desteya Parastina Jîngeha Herêma Kurdis-

tanê Ebdulrehman Sidîq ji K24ê re ragihand, mafê xelkê heye ku pêşde biçin û dahênanê bikin, lê nebe li ser hesabê jîngehê. Di bernamêya Kabîneya Nehem derbarê jîngehê de hatiye: "Jîngeha Kurdistanê mezintirîn sermiyan Herêma ye." Herwiha got: "Pîsbûna jîngehê pirsgrîkekê cihanî ye, jîngeha Herêma Kurdistanê di van salên dawiyê de bûye rojev û ev jî nîşana zêdekirina hişyariyê ye."

Ebdulrehman Sidîq diyar dike, hemû wezaretên Hikûmeta Herêma Kurdistanê bêyî cudahî erkê parastina jîngehê li ser milê wan e, erkên jîngehê ji aliyê Desteya Jîngeh-parêziyê ve hatine destnîşankirin, her du mehan carekê di navbera Desteya Jîngeh-parêz û wezaretên din de civîn hene.

Serokê Desteya Parastina Jîngehê ragihand jî, di Kabîneya Nehem de li çar parêzgehan û 4 idareyên serbixwe, 3 ofîsên jîngehê hatine vekirin. Herwiha got: Ji bo parastina jîngehê divê kar ji bo zêdekirina keskayê bê kirin û Kabîneya Nehem jî giringiyeke mezin daye jîngeha Herêma Kurdistanê.

Amaje bi wê yekê jî kir, Encûmena Wezîran biryar daye li navçeyên geştyarî yê Herêma Kurdistanê polîsên geştyariyê ava bikin. Serokê Desteya Parastina Jîngeha Herêma Kurdistanê da zanîn jî, çêkirina bendav û hewzan ji bo jîngeha Herêma Kurdistanê gelekî girîng e.

WHO: Li Xezeyê her kes birçî ye, gelek jê dimirin

Rêxistina Tenduristiyê ya Cîhanî (WHO) ragihand, "Li Xezeyê her kes birçî ye, gelek jê jî birçîna dimirin."

Rêxistina Tenduristiyê ya Cîhanî (WHO) diyar kir ku ji ber kêmbûna xorakan dê zêdetir mirov nexweş bikevin. Rêxistina Tenduristiyê ya Cîhanî (WHO) li ser hesabê xwe yê Xê têkildarî birçîbûna li Xezeyê daxuyanî da.

WHOyê ragihand ku "li Xezeyê her kes birçî ye û gelek ji wan jî birçîna dimirin" û got ev rewş belav dibe. Rêxistina Tenduristiyê ya Cîhanî wiha berdewam kir:

"Birçîbûn şiyana têkoşînê mirovan a li dijî nexweşiyên kêmbûnê dibe. Eger di asta pêwîst de xorak nebe dê bêhtir mirov nexweş bikevin û bimirin." Herwiha hat gotin ku divê êş û azarên Xezeyîyan bi dawî bibin û di daxuyaniyê de banga "agirbesta bilez" hat kirin.

Li Xezeyê şerê di navbera Hema û Îsraîlê de ji 7ê Çiriya Pêşîna 2023yan ve berdewam e û heta niha bi deh hezaran kesan canê xwe ji dest daye.

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê çima hat Hewlêrê?

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler û şandeya pê re li Herêma Kurdistanê bûn.

Yaşar Guler di çarçoveya serdana xwe de bi Serok Mesrûd Barzanî, Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Serokwezîr Mesrûr Barzanî re civiya.

Di şandeya Wezareta Parastinê ya Tirkîyeyê de ji bilî Yaşar Guler, Sererkanê Artêşa Tirkîyeyê Metîn Gurak jî cih girt.

Serdana di demekê de bû ku Tirkîye dixwaze di mijara ewlehiyê de pêwendiyên xwe yên bi Îraqê û Herêma Kurdistanê re zêdetir bike.

Di serdanê de "pêwendiyên Tirkîyeyê yên bi Îraqê û Herêma Kurdistanê re, pêşatên dawiyê yê şer û aloziyên li Rojhilata Navîn û encamên wan" hatin nirxandin.

Medyaya Tirkîyeyê jî bi girîngî behsa vê serdanê dike û di piraniya şîroveyan de jî tê gotin ku Tirkîye di mijara ewlehiyê de rola Herêma Kurdistanê girîng dizane û dixwaze hevahengiya xwe ya bi Hikûmeta Herêma Kurdistanê re zêdetir bike.

"Tirkîye û Îraq dikarin heta kendavê ewlehiya navçeyê misoger bikin" Alikarê Serokê Navenda Lêkolînên Stratejîk (SDE) Alper Tan got, "Ji bo parastina ewlehiya navçeyê ez difikirim ku em ketine rêyeke baş.

Di vê mijarê de yekdengî û hevahengiya di navbera Enqere, Hewlêr û Bexdayê gelekî bi qîmet e.

Eger ti welatekî din midaxele neke; Bexda, Hewlêr û Enqere eger li ser helwesteke hevbeş li hev bikin, Tirkîye û Îraq dikarin heta kendavê wekî korîdor parastinê û ewlehiya

navçeyê misoger bikin."

Projeya rêya geşedanê

Li gorî hinek şîrovekarên nêzîkî AK Partiyê û Hikûmeta Tirkîyeyê di serdana dawî ya Yaşar Guler de yek ji mijareke sereke ewlehiya "projeya rêya geşedanê" ye ku tê plankirin di navbera Bendera Fawê ya parêzgeha Basrayê ya ji bo Tirkîyeyê bi dirêjahiya hezar û 200 kîlometreyan bê çêkirin.

Ji bo ewlehiya rêya geşedanê Tirkîye bi Bexda û Hewlêrê re di nav danûstandinan de ye.

"Eger projeya rêya geşedanê derbasî Tirkîyeyê nebe ti qîmeta wê namîne"

Pisporê Pêwendiyên Îraqê û Tirkîyeyê yê ORSAMê Dr. Bilgay Duman wiha anî ziman:

"Aliyekî siyasî yê pêwendiyên Hewlêrê û Enqere û Bexdayê heye, li aliyê din ewlehiya projeya rêya geşedanê jî girîng e.

Biryar e ku rêya geşedanê ji aliyê

bakur ve ber bi Pêşabûr ve were, ji ber wê ewlehiya sînorê di navbera Îraqê û Sûriyeyê de, hebûna rêxistina terorî li Şingalê li ser vê projeyê dibe gef.

Eger projeya navborî li Îraqê bê temamkirin lê derbasî Tirkîyeyê nebe ti qîmeta wê namîne. Loma pêwîst e Rêkeftina Şingalê bê bicihkirin.

Li Silêmaniyê hebûna rêxistina terorî bê xilaskirin û pêwendiyên YNK û PKKyê bêne çareser kirin, wate mijara ewlehiyê wekî paketekê ye û gelek xalan li xwe digire.

Daxwazên Tirkîyeyê yê ji Îraqê zelal in, beriya niha Serokkomar Erdogan jî, rayedarên din jî daxwazên Tirkîyeyê bi zelalî ji Îraqê re gotine."

Beriyar serdana Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê, Serokê Îstixbarata Tirkîyeyê (MÎT) Îbrahîm Kalin roja 28ê Kanûna Paşîna 2024an çûbû serdana Hewlêrê.

Nêçîrvan Barzanî ji bo yekkirina Pêşmerge peyamên girîng dan

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî diyar kir ku navê Pêşmerge pîroz e û tekez li ser wê yekê kir ku divê gavên bilez û cidî ji bo yekxistina Hêzên Pêşmerge bîn

avêtin. Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi merasîmekê rûtbeyên 5 pêşmergeyên payebilind ên ku bûn general pêşkêşî wan kirin.

Nêçîrvan Barzanî ji boneya erkê nû fermandeyên Pêşmerge pîroz kirin û hêviya serkeftinê ji war re xwest.

Barzanî herwiha bal kişande ser serkeftina proseya çaksaziyê di nav Wezareta Pêşmerge de û giringiya yekxistina Hêzên Pêşmerge.

Nêçîrvan Barzanî di heman demê de got, "Pêşmerge navekî pîroz e" û diyar kir ku divê berî her tiştî Pêşmerge dilsozê ax, welat û gel be.

Barzanî teqez kir ku divê gavên bilez û cidî ji bo yekkirina Hêzên Pêşmerge bîn avêtin û piştewaniya ji bo wê pêvajoyê nîşan da.

Fermandeyên Pêşmerge jî spasiyên xwe pêşkêşî Nêçîrvan Barzanî kirin û soza dilsozî û xizmetkirina ji bo axa Kurdistanê dan.

Talebanî û Wezîrê Parastina Tirkîyê firokexaneya Silêmaniyê gotûbêj kirin

Cîgirê Serokwezîr Qubad Talebanî bi Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler re li ser mijara

Balafirgeha Navdewletî ya Silêmaniyê û çend mijarên din ên ku her du alî ne, civiyan.

Civîna îro çarşemî 7ê Sibatê danê êvarê li Hewlêrê hat sazîkirin, Wezîrên pêşmerge û plan-danîne û cîgirê berpîrsê fermangeha Peywendiyên derve û Balyozê Tirkîyê li Êraqê jî amade bûn, pêwendiyên Tirkîyê ligel Herêma Kurdistanê û bihêzkirina wan peywendiyên bi awayekî ku di xizmeta her du aliyan de be, hatin gotûbêjkirin.

Pirsgirêkên ewlekarî û rewşa aramiya Iraq û Herêma Kurdistanê mijareke dinê vê hevdiîtinê bû û li ser girîngiya parastina aramiyê û rêzgirtina li serweriya her du welatan de nêrînên xwe danustandin.

Her wiha di civînê de mijara girtina qada hewayî ya Tirkîyeyê ya li ser balafirgeha Silêmaniyê jî hate nîqaşkirin û banga çareseriyê pirsgirêkê hate kirin.

Plasschaert: Divê Iraq maf û mûçeyên Herêma Kurdistanê bişîne

Nûnera taybet a Sekreterê Giştî yê NY li Iraqê dibêje, êrîşa Îranê ya li ser Hewlêrê û kuştina sivilan

em şaş kirin. Her wiha got, pêwîst e Iraq maf û mûçeyên Herêma Kurdistanê bişîne.

Nûnera Taybetî ya Sekreterê Giştî yê NY li Iraqê Jeanine Plasschaert di gotarekê de li Encûmena Asayîşa Navdewletî ragihand, berdehamiya êrîşên çekdaran li navçeyê, rastiyeke ne xweş dirust kiriye. Eger êrîş berdeham bin, hewldanên cidî yê Iraqê yê ji bo aştî û aramiyê yê berê, dê têk biçin.

Herwiha Nûnera Taybetî ya Sekreterê Giştî yê NY li Iraqê ragihand, grûpên çekdar ên ku derveyî desthildariya dewletê ne, rewşa siyasî û aramî ya navçeyê têk dane.

Plasschaert ragihand jî, ew ji ber êrîşa mûşekî ya Îranê ya çend hefte berê li ser Hewlêrê, ku di encamê de gelek kes hatin kuştin, di nav wan de keçeke biçûk, şok bûne û Iraqê jî bi tundî ew êrîş şermezar kir. Nûnera Taybetî ya Sekreterê Giştî yê NY li Iraqê tekez dike: "Iraq di rewşeke dijwar de ye û rûbirûyê gelek kêşeyan bûye. Divê hemû êrîş bîn rawestandin." Tekezî li ser wê yekê kir jî, divê êrîşên li Iraqê bîn bidawînan, da ku welatî bikarin şiyên xwe ji bo geşepêdana welat bikar bînin.

Nûnera Sekreterê Giştî yê Neteweyên Yekbûyî derbarê hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê de got: "Hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê çend caran hatine paşxistin. Em niha li benda diyarkirina rojê din bo hilbijartinê ne. Paşxistina hilbijartinan ji bo Herêma Kurdistanê û aramiya Iraqê ne baş e."

Derbarê pişka Herêma Kurdistanê di bûdceya federalî de jî got, divê pirsgirêka mûçeyan were çareserîkirin û di zûtirîn dem de mûçe ji welatîyên Herêma Kurdistanê re werin şandin.

Nûnera Taybetî ya Sekreterê Giştî yê NY li Iraqê Jeanine Plasschaert diyar kir jî, erkê wê li Iraqê di dawîya meha Gulana bê de bidawî dibe û ev jî dawî rapora wê ya li ser Iraqê di Encûmena Asayîşa Navdewletî de ye.

Bajar bi bajar nifûsa Bakurê Kurdistanê çiqas e?

Saziya Amaran a Tirkîyeyê (TUIK) ragihand ku nifûsa Tirkîye û Bakurê Kurdistanê 85 milyon û 372 hezar û 377 kes in.

Mezintirîn bajarê Tirkîyeyê Stenbol û yê Bakurê Kurdistanê jî Riha ye.

TUIKê amarên nifûsa Tirkîye û Bakurê Kurdistanê yê sala 2023yan eşkere kirin.

Li gor amarên TUIKê, nifûsa 25 parêzgehên Bakurê Kurdistanê 17 milyon û 160 hezar û 136 kes in û nifûsa tevahiya Tirkîyeyê jî 85 milyon û 372 hezar û 377 kes in.

Nifûsa Bakurê Kurdistanê sala 2022an 17 milyon û 117 hezar û 48 kes bû û ya Tirkîyeyê jî 85 milyon û 279 hezar û 553 kes bû.

Nifûsa Tirkîye û Bakurê Kurdistanê li gorî sala 2022an gelekî kêmtir zêde bûye.

Nifûsa Bakurê Kurdistanê sala 2023yan li gorî sala 2022an tenê 48 hezar û 88 kes zêde bûye.

Li ser asta Tirkîyeyê, Stenbol bi 15 milyon û 655 hezar û 924 niçteciyan di rêza yekem, Enqere bi 5 milyon û 803 hezar û 482 kesian di rêza duyem û Îzmîr bi 4 milyon û 479 hezar û 525 kesian di rêza sêyem de cih digirin.

Li Bakurê Kurdistanê nifûsa herî zêde li Rihayê ye

Di nav 25 parêzgehên Bakurê Kurdistanê de Riha bi 2 milyon û 213 hezar û 964 kesian di rêza yekem, Dîlok bi 2 milyon û 164 hezar û 134 kesian di rêza duyem û Amed bi milyonek û 818 hezar û

133 kesian di rêza sêyem de ne.

Parêzgeha Dêrsimê jî bi 89 hezar û 317 niçteciyan biçûktirîn bajarê Bakurê Kurdistanê ye.

Li bajarên erdhejê nifûs kêmtir bûye

Li parêzgehên Semsûr, Mereş û Meletiyê ku erdhejên 6ê Sibatê bandoreke zêde li wan kir, ji ber kesên canê xwe ji dest daye û koç kirine nifûs kêmtir bûye.

Li Semsûrê nifûs ji 635 hezar û 169 kesian daketiye 604 hezar û 978 kesian, wate 30 hezar û 191 kes kêmtir bûye.

Li Mereşê nifûs ji milyonek û 177 hezar û 436 kesian daketiye milyonek û 116 hezar û 618 kesian, ango 60 hezar û 818 kes kêmtir bûye.

Li Meletiyê nifûs ji 812 hezar û 580 kesian daketiye 742 hezar û 725 kesian, ango 69 hezar û 855 kes kêmtir bûye.

Hejmara Niçteciyan Parêzgehên Bakurê Kurdistanê:

	2022	2023
Riha:	2,170,110	2,213,964
Dîlok:	2,154,051	2,164,134
Amed:	1,804,880	1,818,133
Wan:	1,128,749	1,127,612
Mereş:	1,177,436	1,116,618
Mêrdîn:	870,374	888,874
Erzerom:	749,754	749,993
Meletî:	812,580	742,725
Sêwaz:	634,924	650,401
Êlih:	634,491	647,205
Semsûr:	635,169	604,978
Xarpêt:	591,497	604,411
Şirnex:	557,605	570,745
Agirî:	510,626	511,238
Mûş:	399,202	399,879
Bêdlîs:	353,988	359,747
Sêrt:	331,311	347,412
Colemêrg:	275,333	287,625
Çewlig:	282,556	285,655
Qers:	274,829	278,335
Erzingan:	239,223	243,399
Îdir:	203,594	209,738
Kilîs:	147,919	155,179
Erdexan:	92,481	92,819
Dêrsim:	84,366	89,317
Giştî:	17,117,048	17,160,136

Silêmanî.. 50 kesayetiyan pêşeng di warê aştîya civakê de hatin rûmet kirin

Sê rêxistinên aştîya civakî li bajarê Silêmaniyê karnavala Pêşengên Aştîyê bi mebesta rêzgirtin ji 50 kesayetiyan navdar ên

Eraq û Herêma Kurdistanê bo sala 2023ê lidar xistin ku di nav wan de hejmerek serkirde û kadroyên Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê, ku sala 2023ê bûrî pêşengên aştîyê bûn.

hebûn.

Kordînatore Torî Denika Hêviyê bo Aştîya Civakî Barzan Mihemed Mehmûd ji PUKMEDIA re ragihand: Torî Denika Hêviyê bo Aştîya Civakî, Rêxistina Navdewletî ya Mafên Mirov li Amerîka, Şaxa Êraqê û Rêxistina Xêrxwazî 50 kesayetiyan pêşeng rûmet kirin.

Got jî: Di karnevalê da, rêzgirtin ji wan kesayetiyan re hat kirin, bo pêzanînen berdehamkirina hewlên wan bo aştîya civakê, ji çendîn serkirde û kadroyên Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê, ku sala 2023ê bûrî pêşengên aştîyê bûn.

Nûnerê Fransayê li Civata Ewlehiyê: Em ji bo parastina seqamgiriya Herêma Kurdistanê pabend in

Nûnerê Fransayê li Civata Ewlehiyê ya Navdewletî radigehîne, "Fransa ji êrîşên artêşa Pasdaran ên li ser Hewlêrê nîgeran e". Herwesa dibêje, "Fransa ji bo parastina seqamgiriya Rojhilata Navîn pabend e".

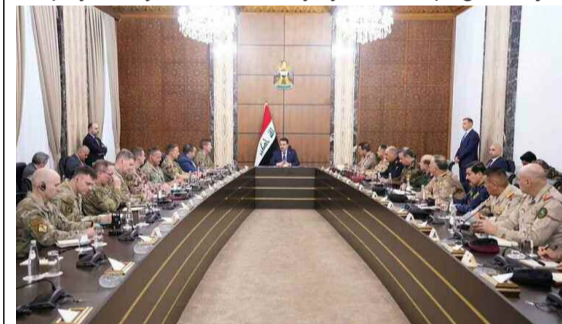
Nûnerê Fransayê li Civata Ewlehiyê ya Navdewletî Nicolas de Riviera di civîna Civata Ewlehiyê ya Navdewletî de ragehand, "Fransa bi temamî ji wê rewşa ku li Rojhilata Navîn heye nîgeran e, Fransa ji bo berhingarbûna êrîşên teroristî hevpar û piştevana Amerîkayê ye".

Nicolas de riviera herwesa ragehand, "Fransa piştevaniya desthilatdarên Îraqê ji bo berhingarbûna terorê dike, herwesa em ji bo parastina aştî û ewlehiya Îraq û Herêma Kurdistanê pabend in".

Navbirî di derheqa êrîşên li ser Herêma Kurdistanê de got, "Em wan êrîşan şermezar dikin ên ku li ser hêza Pêşmergeyan li Herêma Kurdistanê hatine kirin, herwesa Fransa ji êrîşên artêşa Pasdaran ên li ser Hewlêrê nîgeran e, ku binpêkirina serweriya axa Îraqê ye, em nîgeran in ku alozî zêdetir bûne û xelkê sivîl bûye qurbanî".

Îraqê li ser bidawîanîna erkê Hevpeymaniya Navneteweyî daxuyanî da

Komîteyên Leşkerî yên Bilind ên Îraq û Amerîkayê dê li ser bidawîanîna erkê hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî yên li Îraqê gotûbêj û

plansaziye bikin. Berdevkê Femandariya Giştî ya Hêzên Çekdar ên Îraqê Yehya Resûl ragihand ku 11ê Sibate 2024an duyemîn civîna Komîteya Bilind a Leşkerî ya Îraq û Amerîkayê ya ji bo biryardana li ser bidawîkirina dema erkê hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî dê were lidarxistin.

Serokwezîrê Îraqê Mihemed Şiya Sûdanî Kanûna Pêşîna sala borî serpereştîya yekemîn civîna Komîteya Bilind a Leşkerî ya Îraq û Amerîkayê ya li ser vekîşîna hêzên hevpeyman ji Îraqê kiribû lê piştî gotûbêjan ti gavên berbiçav nehatibûn avêtin.

Femandarê Hêzên Hevpeymaniya Navneteweyî ya li dijî DAIŞê Joel Vaul di daxuyaniya xwe ya derbarê gotûbêjan de got: "Hevdîtîna me yê bi Hêzên Çekdar ên Îraqê re dê 11ê Sibate li Bexdayê berdewam bikin." Komên çekdar û aliyên siyasî yên Şîeyan gelek caran daxwaza derketina hêzên Amerîka û Hevpeymaniya Navneteweyî ya ji Îraqê dikin. Komên Şîe yê nêzîkî Îranê piştî destpêkirina şerê Hemas û Îsraîlê ku 7ê Çiriya Pêşîna 2023yan dest pê kir, êrîşên xwe yê li dijî hêzên Amerîka û Hevpeymaniya Navneteweyî zêde kirin. Piştî destpêkirina şerê Hemas û Îsraîlê û vir ve komên çekdar ên nêzîkî Îranê ku xwe wekî "Eniya Berxwedanê" bi nav dikin li Îraq, Herêma Kurdistanê, Sûriye, Rojavayê Kurdistanê, Libnan û Yemenê li dijî hêzên Amerîka û Hevpeymaniya Navneteweyî yê li Rojhilata Navîn dest bi êrîşan kirin. Ji wê demê heta niha hêzên Amerîkayê yê li Îraq, Herêma Kurdistanê, Sûriye, Rojavayê Kurdistanê û Urdinê herî kêr 169 caran rastî êrîşan hatine.

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê: Ji bo êrîşa li Hewlêrê ti hincet nîne

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî û Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler hevdiînek kir.

Li gorî daxuyaniya Serokwezîriya Herêma Kurdistanê, Yaşar Guler di hevdîtîna de sersaxî ji malbatên wan kesan re xwestiye ku di êrîşa Îranê ya li Hewlêrê de hatibûn kuştin.

Serokwezîriyê da zanîn ku Guler gotiye, "Ji bo êrîşa li Hewlêrê ti hincet nîne."

Li aliyê din, di hevdîtîna de rewşa giştî ya Îraqê û bipêşvebirina pêwendiyên dualî hatin gotûbêjirin.

Herwiha hat destnîşankirin, ji bo ewlehî û aramiya Îraq û Herêma Kurdistanê girîng e ku hevkarî û hevahengiya di navbera her du aliyan de berdewam bike.

Serokwezîr Barzanî ragihand ku Herêma Kurdistanê dixwaze pêwendiyên xwe yê bi Tirkîyeyê re li gorî hêmanên "pêwendiyên baş ên cîrantîyê û berjewendiyên hevpar" bi pêş bixe.

Mesrûr Barzanî her wiha anî zimên ku Herêma Kurdistanê tim çavkaniya ewlehî û aramiyê ye û ew rê nadin ku Herêma Kurdistanê

ji bo cîranên xwe bibe cihê gefan.

Herwiha mijarên wekî "bicihanîna xalên Rêkeftina Şingalê û vegera penaberan" hatin nirxandin.

Li aliyê din, di şandeya Wezaretê Parastinê ya Tirkîyeyê de ji bilî Yaşar Guler, Sererkanê Artêşa Tirkîyeyê Metîn Gurak jî cih girt.

Yaşar Guler û şandeya pê re, doh êvarê li Balafirgeha Navneteweyî ya Hewlêrê ji aliyê Wezîrê Pêşmergeyan Şoriş Îsmail û Berpirsê Karûbarên Derve yê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî ve hatin pêşwazîkirin.

Yaşar Guler dê di çarçoveya serdana xwe de berê bi Serokê

Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî re civiya.

Li gorî agahiyan, Yaşar Guler dê Serok Barzanî re jî hevdîtinekê bike.

Êrîşa Îranê ya li Hewlêrê

Îranê 15ê meha borî bi 11 mûşekên balîstîk êrîşî Hewlêrê kir û pênc ji wan mûşekan li mala sermayedarê Hewlêrê Pêşrew Dizeyî ketin.

Di vê êrîşa Îranê de Pêşrew Dizeyî, keça wî ya 11 mehî Jîne, mêhvanê wî Kerem Mîxayîl û xizmetkara mala wî Mîşelê canê xwe ji dest da û 17 kes jî birîndar bûn.

Başak Demirtaş ji namzediyê vekîşîya: Ji DEM Partîyê daxuyanî

Başak Demirtaşê ragihand ku ew ji bo Serokatiya Şaredariya Bajarê Mezin a Stenbolê nabe namzed. Her wiha DEM Partîyê daxuyaniyek belav kir û ragihand ku biryara vekîşîna Başak Demirtaş bi îradeya hevbeş hatiye wergirtin.

DEM Partîyê 3yê sibata ragihandibû ku ew dê bi namzedên xwe beşdarî hîlbijartinên Şaredariya Bajarê Mezin a Stenbolê bibin.

DEM Partîyê herwiha gotibû ku ew dê 9ê sibate namzedên xwe êşkere bikin. Derbarê berbijêriya Başak Demirtaşê de jî gelek îdia dihatin kirin. Başak Demirtaşê îro daxuyaniyek belav kir û şewirmendê wê Zinar Karavil nuxseyek daxuyaniyê ji Rûdawê re şand. Başak Demirtaşê di daxuyaniya xwe de got, wê û DEM Partîyê li ser mijarê li hev kiriye û ew serlêdana fermî nake. "Hemû biryar bi hemahengiya li gel partiya me hatine dayîn"

Başak Demirtaşê di daxuyaniya xwe de got: "Min anîbû ziman ku ez amade me ku ji bo namzediya Şaredariya Bajarê Mezin a Stenbolê berpirsariya xwe bi cih bînim da ku piştigiriyeke xurt bidim polîtîkaya hîlbijartina herêmî ya partiya me.

Min roja 5ê Sibata 2024an bi şandeyeke nûnertiya partiya me re hevdîtîna pêk anî û di derbarê hemû geşedanên de ez hatim agahdarkirin. Di encama şewirên me yê hevbeş de, partiya me diyar kir ku wan ji vê daxuyaniya hêz wergirtiye.

Em spasîyên xwe pêşkêşî naven-da DEM Partîyê û gelê xwe yê rêzdar dikin ku di gotûbêjên namzediyê de bi hemû awayî piştgirî da û wan bawerîya xwe bi me anî.

Di vê qonaxê de me û partiya me lihev kir ku beyannameya min a

namzediya Şaredariya Bajarê Mezin a Stenbolê veneguhere serlêdanê.

Divê hemû gelê me û endamên partiya me zanibin ku hemû biryar bi hemahengiya li gel partiya me hatine dayîn."

"Em dê bi ser bikevin"

Başak Demirtaşê herwiha got, "Di rojên pêş de berbijêrên ku dê partiya me ragihîne dê berbijêrên me hemûyan bin û em dê bi hemû hêza xwe li pişt van hevalan bin û ji bo serkeftina partiya xwe bixebitin.

Ez bi taybetî rica dikim ji bilî daxuyaniyên fermî yê partiya me guh nedin ti daxuyaniyên din û rê nedin spekulasyonan.

Em dê hemû bi hev re bi ser kevin, çî dibe bila bibe em dest ji prensîbên bingehîn ên demokrasîyê, dadmendî, wekhevî û lêgerîna aştîyê bernadin. Û em dê tekez bid-serdkevin. Dem dema me ye!"

DEM Partî: Me bi hev re biryar da

Piştî Başak Demirtaşê, DEM Partîyê derbarê mijarê daxuyaniyek belav kir û got: "Di nav berbijêrên

Stenbolê de herî zêde navê rêhevala me Başak Demirtaşê di nav raya giştî de derket pêş. Piştigiriya rêhevala me Başak Demirtaşê ya ji bo namzediya Stenbolê bêguman hêzeke zêde da me.

Em ji destpêka pêvajoyê ve bi Başak Demirtaşê re şewrê dikin. Lijneyên me yê desthilatdar di qonaxa niha de hemû geşedan nixandin û hevdîtîna bi Başak Demirtaş re kir û di nav hevahengiyê de biryar hat dayîn ku nebe berbijêr. Dê di rojên pêş de navên berbijêrên me yê Şaredariya Bajarê Mezin a Stenbolê bi raya giştî re bîn parvekirin.

Em ji ber gihandina sîdê bi dil-darî spasiya xoşewîst Başak Demirtaşê dikin û dizanin di qonaxa nû ya piştî pêvajoyê de jî dê piştigiriye bike."

"Guh medin spekulasyonan"

DEM Partîyê herwiha got: "Em bi taybetî rica dikin ku ji bilî daxuyaniyên fermî yê partiya me guh nedin ti daxuyaniyan û rê nedin avakirina bingehê spekulasyonan."

Hemas û Îsraîlê li ser agirbestê li hev kir

Hemas û Îsraîlê pêşniyara agirbestê qebûl kir. Serokwezîrê Îsraîlê Biyamin Netanyahu agirbest pesend kir.

Li aliyê din, çavkaniyên ji Filistinê ragihand ku Hamasê jî pêşniyara agirbestê pejirandiyê.

Li gorî agahiyan, agirbest dê di sê qonaxên cuda de pêk were û her qonaxek dê 45 rojan bidome. Herwiha pevguhertina dîlan jî di nav xalên agirbestê de ye.

Li gorî medyaya fermî ya Îsraîlê, Biyamin Netanyahu li ser pêşniyara Qeterê xalên agirbestê qebûl kirine.

Rayedarên Îsraîlî yên ku ji Yedioth Ahranotê re axivîn, diyar kir ku ew li beramberî şertên Hamasê yên wekî "berdana dîlan li Xezeyê û vekişîna artêşa Îsraîlê ya ji Xezeyê" qebûl nakin ku şer raweste.

Çavkaniyên ji Filistinê diyar kir ku Hamasê plana vê agirbesta ji sê qonaxên cuda pêk tê, qebûl kiriye.

Amerîka: Me li Bexdayê fermanarekî Hizbulahê kuşt

Fermandehiya Navendî ya Amerîkayê (CENTCOM) ragihand ku wan êrişê li Bexdayê

encam daye û di vê êrişê fermanarekî Hizbulahê hatiye kuştin. Şeva borî li Bexdaya paytexta Îraqê di êrişê dronî de 3 kes hatin kuştin.

Hat ragihandin ku otomobilek hatiye bombebarankirin û sê fermanarên Hizbulahê hatine kuştin. CENTCOMê li ser vê êrişê daxuyaniyek da û destnîşan kir, wan Hizbulah kiriye armanc ku ji êrişên li ser hêzên Amerîkayê berpîrsyar e. "Fermanarekî Hizbulahê hat kuştin"

CENTCOMê berpîrsiyariya êrişê qebûl kir û da zanîn: "Şeva 7ê Sibate saet 21:30f fermanarekî Hizbulahê hat kuştin ku rasterast ji plankirina êrişên li ser hêzên me berpîrsyar bû û herwiha beşdarî wan êrişan bûye.

Heta niha tu nîşaneyên ku zerer gihiştibe sivîlan nînin."

CENTCOMê di berdwamiya daxuyaniya xwe de diyar ku ew dê bersivê bidin êrişan û pê de çû: "Amerîka dê ji bo parastina gelê me bi berdwamî gavên pêwîst biavêje.

Em dê dudilî nebin ji bo hesabpîrsîna ji wan kesên ku gêfê li ewlehiya hêzên me dixwin."

Li aliyê din, li gorî agahiyan ku Nûçegihanê Rûdawê Helkewt Ezîz dane kesên hatine kuştin ev in:

- Ebûbaqir Saidî, Berpîrsê Mûşekan ê Hizbulahê û Berpîrsê Operasyonan ê Sûriyeyê bûye

- Erkan Elyawî, Berpîrsê Îstixbaratê yê Hizbulahê bûye

Helkewt Ezîz bêyî navê wî bide da zanîn, kesên sêyem ê ku hatiye kuştin jî Berpîrsê Karên Derve yê Hizbulahê bûye.

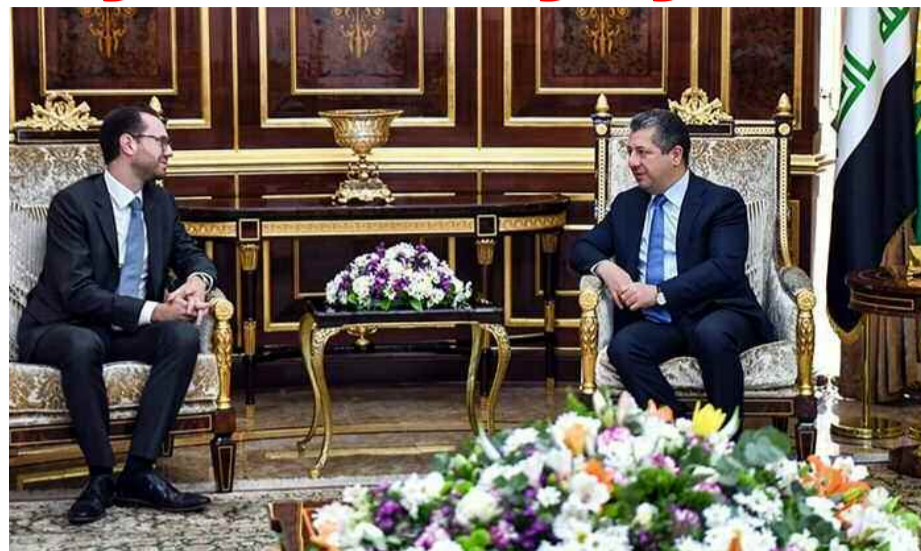
Mesrûr Barzanî pêşwazî li Konsulê Giştî yê nû yê Brîtanyayê kir

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê û Konsulê Giştî yê nû yê Brîtanya li Herêma Kurdistanê di civînekê de pêşatên dawî yê Iraq û navçeyê gotûbêj kirin.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî îro 6ê Sibate pêşwaziya Konsulê Giştî yê nû yê Brîtanya li Herêma Kurdistanê James Goldman kir.

Li gorî daxuyaniyê Hikûmeta Herêma Kurdistanê, "Serokwezîr Mesrûr Barzanî pîrozbahî li destbikarbûna Konsulê Giştî kir û hêviya serkeftinê jê re xwest û piştevaniya Hikûmeta Herêma Kurdistanê jî ji bo pêşdebirina peywendiyên dualî nîşan da."

Konsulê Giştî yê Brîtanya spasiya hevkarî û hevahengiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê kir û

amadehiya welatê xwe ji bo bihêzkirina têkeliyên ligel Herêma Kurdistanê tekez kir.

Di beşeke din a hevdîtinê de,

pêşatên dawî yê Iraq û navçeyê û giringiya dabînkirin û parastina mafên destûrî yê Herêma Kurdistanê hatin gotûbêj kirin.

Ji PWKê ji bo malbatên Kurd bang: Bikaranîna mafê dersa Kurdî wazîfeyê neteweyî ye

Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) bangî malbatên Kurdan kir ku zarokên xwe di darsa bijarte ya Kurdî de qeyd bikin.

Li Tirkîye û Bakurê Kurdistanê serlêdana hîlbijartina dersên bijarte yê ku di sala perwerdeyê ya 2024-2025an de li dibistanên amadeyî bîn dayîn 30ê Kanûna Paşînê de dest pê kir.

Serlêdanên ji bo dersên zaravayên Kurmancî û Zazakî yê Kurdî dê heta 12ê Sibate berdwam bikin.

PWKyê di peyamekê de bangî malbatên Kurdan dike ku ji bo zarokên xwe darsa Kurdî hîlbijêrin.

"Mafê perwerdeya bi zimanê Kurdî mafekî bîngêhîn e"

PWKyê diyar kir ku mafê perwerdeya bi zimanê Kurdî mafekî bîngêhîn, rewşa û meşrû yê mîletê Kurd e û got:

"Dewleta Tirkîyeyê ev 100 sal e ku mafê perwerdeya bi zimanê Kurdî qebûl nekiriye û zimanê Kurdî wek zimanekî fermî nehatîye qebûlkirin.

Kurdî di Qanûna Bîngêhîn û hemû qanûnên Dewleta Tirkîyeyê de hîn jî qedexe ye.

Lê belê, her çiqasî hemû pêwîstiyên wê ji aliyê dewleta Tirkîyeyê ve nayên bicihanîn jî ev e 12 sal e ku li Tirkîye û Bakurê Kurdistanê di perwerdehiyê de dersên

Kurdî wek dersên bijarte hatiye danîn."

PWKyê bi bîr xist ku darsa bijarte ango darsa zimanê Kurdî li hemû dibistanan ji bo xwendekarên pola 5,6,7 û 8ê mafek e û niha dema serlêdanê wî mafî dest pê kiriye û dê heta 12yê sibata 2024ê berdwam bike. "Girîngiyê bi darsa Kurdî bidin" PWKyê ji malbatên Kurd xwest ku girîngiyê bidin darsa Kurdî û got:

"Bikaranîna vî mafî wek wazîfeyê neteweyî ye jî li ser milên hemû malbatên Kurdan. Zarokên Kurdan paşeroja mîletê Kurd in. Her kês û firsendeke ku ji bo fêrbûna zimanê Kurdî, firsenda hûnandina pêşeroja mîletê Kurd e. Em wekî mîletê Kurd divê ji

aliyekî ve ji bo bidestxistina mafê perwerdeya bi zimanê Kurdî û fermîkirina zimanê Kurdî xebatên xwe bimeşînin lê ji aliyê din ve jî divê em zarokên xwe di darsa bijarte ya Kurdî de jî qeyd bikin."

Divê gavên pêwîst bîn avêtin PWKyê herwiha diyar kir ku ji bo ku darsa bijarte ya bi zimanê Kurdî li dibistanan ji destpêka pola yekê heta pola 12yê bê dayîn divê gavên pêwîst bêne avêtin û di vî warî de ew dê têbikoşin got:

"Em wekî Partiya Welatparêzên Kurdistanê bangî malbatên Kurdan dikin ku ji bo zarokên we fêrî zimanê dayîka xwe bibin, di nav beşa Ziman û Zaravayên Zindî de zimanê Kurdî (Kurmancî û Kirdkî/Zazakî) hîlbijêrin."

Li Erzirom û Erdexanê rêyên 200 gundan ji ber berfê hatin girtin

Li parêzgehên Erzirom û Erdexanê yê Bakurê Kurdistanê rêyên 200 gund û mezrayan ji ber berfa

zêde hatin girtin.

Berfa ku çend roj in li beşek ji parêzgehên herêma Serhedê

dibare zehmetî di çûnûhatinê de çêkiriye.

Li gorî zanyariyan li seranserî Erziromê rêyên 169 gund, mezra û taxan ji berfê hatine girtin.

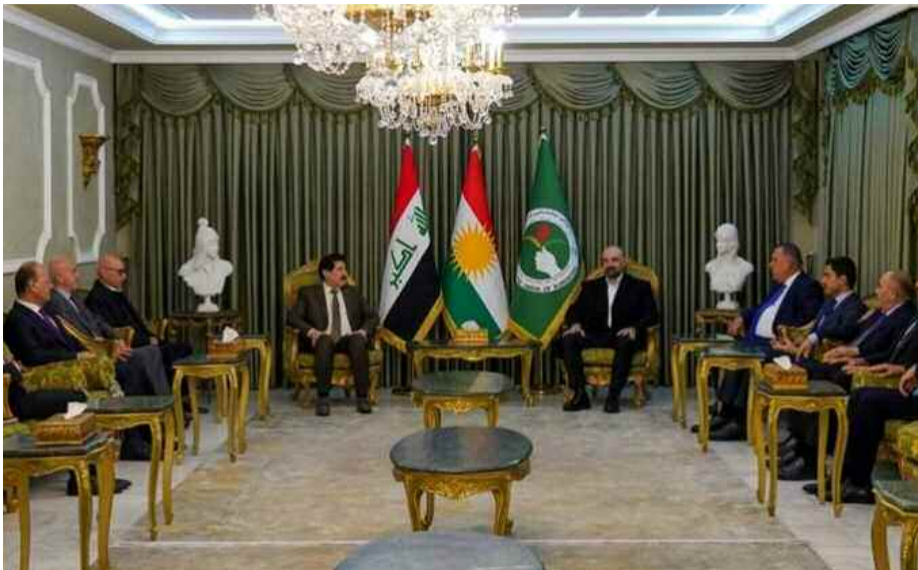
Tîmên şaredariyê ji bo vekirina wan rêyan bênavber dixebitin.

Li parêzgeha Erdexanê û navçeyên wê jî ji ber berfê û pûkê rêyên 31 gund û mezrayan hatine girtin.

Li wir jî xebatên tîmên Îdareya Taybet a bajêr ji bo vekirina wan rêyan berdwam in.

PDK û YNKyê li ser 3 xalan li hev kir: Parêzgarê Kerkûkê dê Kurd be

PDK û YNKyê li ser sê xalên YNKyê Aso Mamend û Berdevkê sereke li hev kir ku yek ji wan jî YNKyê Sadî Ehmed Pîre ve hat

destnîşankirina parêzgarê Kurd ê Kerkûkê ye.

Şandeyên Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) û Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) îro li Dabeşana Silêmaniyê civiyan.

Di şandeya PDKyê de Berpirsê Rêveberiya Polîturoyê Fazil Mîranî, berdevkê partiyê Mehmûd Mihemed, Azad Berwarî, Cafer Emînkî û Elî Huseyîn çih girt.

Şandeya PDKyê li Silêmaniyê ji aliyê Serokê YNKyê Bafil Talebanî, Serokê Rêxistina Kerkûkê ya

pêşwazîkirin.

Her du partiyan piştî hîlbijartinên herêmî yê 18ê Kanûna Pêşînê yê li Kerkûk, Mûsil û parêzgehên Îraqê cara yekem e civîneke bilind li dar xist.

Di hîlbijartinên encûmenên parêzgehan de YNKyê li Kerkûkê 5 kursî û PDKyê jî 2 kursî bi dest xistin.

Li Mûsilê PDKyê 4 kursî û YNKyê jî 2 kursî bi dest xistin.

Her du partiyan piştî civînê daxuyaniyeke hevbeş da.

Di daxuyaniya hevbeş a Partiya Demokrat a Kurdistanê û Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê de hat gotin:

“Di civînê de piştî nixandî û guftûgokirina rewşa siyasî û aborî ya herêmê û pirsgrêkên neçareserkirî yê bi hikûmeta federal re bi giştî û budçe, debara jiyanê û mûçeyên karmendan bi taybetî û hîlbijartinên encûmenên parêzgehan bi berçavgirtina berjewendiyên bilind ên neteweyî û niştîmanî li ser 3 xalan lihevhatinek hat kirin.”

Li gorî daxuyaniyê, PDK û YNKyê li ser 3 xalan li hev kiriyê:

“Her du alî di vê qonaxê de ji bo berjewendiyên welatîyên parêzgeha Kerkûkê li hev kir, divê parêzgarê Kurd ji bo xizmeta xelkê bajêr û bajarokan were destnîşankirin.

Her du alî hevdeng bûn ku erkê YNK, PDK û hemû aliyên Kurdistanê ye ku desthilata herêmê û destkeftên şoreş, têkoşîn û xwîna şehîdên Kurdistanê biparêzin.

Ji bo çareserkirina pirsgrêkên siyasî û aborî yê herêmê bi hikûmeta federal re di asteke bilind de, divê her du alî hewla çareserkirina pirsgrêkan bi giştî û jiyan, xizmetguzarî, budçe û mûçeyên karmendan bidin.”

DEM Partiyê derbarê şaredariya Stenbolê û Başak Demîrtaşê daxuyanî da

Berdevka Partiya Gelan a Wekhevî û Demokrasiyê (DEM Partî) Ayşegül Doganê

ragihand ku wan biryar daye li şaredariyên Bajarên Mezin ên Stenbol, Enqere û Antalyayê bi berbijêrên xwe beşdarî hîlbijartinên xwecihî bibin.

Berdevka DEM Partiyê Ayşegül Doganê li navenda giştî ya partiyê daxuyanî da û tê de helwesta DEM Partiyê ya derbarê hîlbijartinên xwecihî eşkere kir.

Doganê ragihand ew dê li Stenbol, Enqere û Antalyayê bi berbijêrên xwe beşdarî hîlbijartinên 31ê Adara 2024an bibin.

Doganê eşkere kir ku hevjiha hesvserekê berê yê HDPyê Selahattîn Demîrtaş, Başak Demîrtaş ji bo berbijêriya şaredariya Stenbolê di hewza wan a berbijêran de ye.

Bi gotina Doganê ew dê 9ê vê mehê berbijêrên xwe yê Stenbol, Enqere û Antalyayê eşkere bikin.

Başak Demîrtaşê çend roj berê ragihandibû eger DEM Partî jî bixwaze ew amade ye ji bo serokatiya Şaredariya Bajarê Mezin a Stenbolê bibe namzed.

2 hezar mamosteyên Kurdî li benda tayîne ne: ‘Mamoste li înceatî dixebitin’

Li Tirkîye û Bakurê Kurdistanê pêvajoya hîlbijartina dersên zaravayên Kurmancî û Kirmanckî (Zazakî) yê Kurdî piştî 4 rojan diqede. Hîlbijartina dersan dê heta heta 12ê Sibata berdewam bike û di vê demê de xwendekarên polên 4-5-6-7 dikarin dersên Kurdî hîlbijêrin. Bê guman yek ji pirsgrêkên sereke yê dersa bijarde ya Kurdî jî tayînekirina mamosteyan e.

Herî kêm 2 hezar mamosteyên zimanê Kurdî li benda tayînkirina xwe ne.

Mamosteya zimanê Kurdî Yasemîn Asirogluya ku li benda tayînkirinê ye xwest ku pêvajoya hîlbijartinên dersên bijarde were dirêjkirin.

Asirogluyê got ku ji bo tayînkirina mamosteyan jî pêwîst e bêhtir xwendekar dersa Kurdî hîlbijêrin.

“Em dixwazin mamostetiye bikin”

Asiroglu, sala 2019an ji Zanîngeha Çewlîqê der çûye lê niha li pirtûkxaneyê dixebite.

Wê di axaftina xwe de diyar kir ku ji ber kontenjan nehatin vekirin ew jî nehatine tayînkirin û got:

“Ez niha li pirtûkxaneyê dixebitim. Me hin karên din jî kirin, niha çend meh in ez li vir im lê ez ne bextewar im.

Min dixwest niha xwendekarên min hebin û min ders bida wan. Em ji bo vê hatin perwerdekirin. Helbet em dixwazin mamostetiye bikin.”

“Ez her sal dikevim KPSSyê”

Asirogluyê bal kişand li ser rewşa hembîşeyên xwe û got, “Hema bêje em hemû di heman rewşê de ne.

Niha çend hevalên me karê xwe dikin. Wekî din hemû jî karê cuda dikin. Hinek diçin li înceatî dixebitin û karên din dikin.

Mixabin bi mecbûrî em dikin.

Divê em debara xwe jî bikin. Em dixwazin karê xwe bikin helbet.

Hêviyên me têk çûne lê em bi wê xeyalê, xeyala ku rojek em bibin mamosteya Kurdî me dest bi vê beşê kir, me xwend. Em dixwazin bixwînin jî.

Em amade ne û li benda xwendekarên xwe ne. Ez her sal dikevim KPSSyê. Ev 4 sal in ez ketimê û ez dê ya 5an jî bikevimê.”

“Divê pêvajoya hîlbijartina dersên bijarde were dirêjkirin”

Yasemîn Asirogluyê têkildarî dersên bijarde jî got:

“Divê ev pêvajoyê (hîlbijartina dersa Kurdî) dirêjtir bibe. 2 hefte tenê dane ji bo hîlbijartina dersan.

Divê were dirêjkirin lewra hinek kes haya wan jê nîne. Bila ev berbelav bibe û haya her kesî jê çêbibe. Ew jî bikaribin hîlbijêrin.

Bi taybetî divê malbat, dê û bavên Kurd haydar bin û dersa Kurdî hîlbijêrin. Ev mafê we ye rewa ye. Hûn dikarin biçin hîlbijêrin.”

Yasemîn Asirogluyê wiha berdewam kir:

“Dema xwendekar (dersa Kurdî) bixwaze û hîlbijêre, dê mecbûr bimînin mamosteyan tayînkirin bikin. Dema mamoste werin tayînkirin jî dê xwendekar hîlbijêrin. Dê haya wan jî jê çêbibe ku dersa Kurdî tê dayîn.

Ez di rêza tayînkirinêya 93yemîn de me. Bi qasî hezar xwendekarên lîsansê li benda tayîna xwe ne. Em hemû jî amade ne.”

Parêzgariya Amedê hemû cure çalakî heta 8 rojan qedexeyê kirin

Parêzgariya Diyarbekirê bi daxuyaniyeke nivîskî ragihand, li ser bangên çalakiyên dijiyasayî û rêxistinî yê ku dê li Rihayê bîn

kirin, ji bo ku ji Diyarbekirê jî tevlibûn çênebe, wan li ser tîketin û derketina nav bajêr hin sînor danîne û heta 8 rojan hemû cure çalakî, daxuyanî û mitîngan qedexeyê kirine.

Di daxuyaniya Parêzgariya Diyarbekirê de hat gotin, “Ji bilî çalakiyên ku Parêzgariya Diyarbekirê û Qeymeqamtiya Diyarbekirê guncav dîtine, li ser çalakiyên girseyî yê ku hat hînbûn ku li ser bangên dijiyasayî û rêxistinî yê tê xwestin li Rihayê bîn kirin û ji ber hegera ku dibe li bajarê me jî çalakiyek were kirin an jî bajarê me jî beşdarî çêbibe; her cure çalakiyên ku tê xwestin li qadên vekirî bîn lidarxistin (kombûn, meş, daxuyaniyên çapemeniyê, çalakiyên birçîbûnê, çalakiyên rûniştinê, mitîng, vekirina standê, vekirina konan, belavkirina belavokan û daliqandina poster û pankartan hatiye qedexeyê kirin. Her wiha hat diyarkirin ku tîketin û derketina maşînan, kes û komên ku dixwazin beşdarî çalakiya navborî bibin, di nav sînoren parêzgeh û navçeyên Diyarbekirê de jî qedexeyê hatine danîn. Di dewama daxuyaniyê de hat diyarkirin ku qedexeyê îşev dest pê dibe û dê heta 15.02.2024an berdewam be.

Rêberê PKKê Ebdulla Ocalan, 15 Sibata 1999 li Kenyayê hatibû girtin û radestî Tirkîyeyê hatibû kirin. Ocalan ji wê demê ve li Zîndana Îmraliyê girtiye. Alîgirên Ocalan bi armanca rakirina tecrîdê li ser wî, banga lidarxistina çalakiyan kiribûn.

Kurd divê di hilbijartina herêmî de siyaseta neteweyî û serbixwe bimeşînin

Neteweya Kurd di bin bandor û kolonyalîzma çar dewletan (Dewleta Tirk, Faris, Iraq û Sûriye) de ye. Neteweyeke parçebûyî û bindest e. Ji derveyî Başûrê Kurdistanê ji hemû mafên xwe yê neteweyî bêpar e.

Qedere neteweya me ne di destê xwe de ye. Neteweya me xwediyê ne dewletê ye. Loma jî pirs me pirsê neteweyî û dewlet avakirin û qedera xwe tayînkirinê ye. Ji bin kolonyalîzma dewletan rizgarbûne. Li Kurdistanê dawiya dagirkerî û îlxakê anîne.

Loma jî divê kurdperwer û rêxistinên Kurdistanê di her bûyereke de ji bona ku ev armanca pêk bînin; stratejîk tevbigerin û helwest nîşan bidin û siyasetekê bimeşînin. Berjewendiya giştî ya neteweyî biparêzin.

Navê ev helwesta stratejîk û siyaseta neteweyî û serbixwe ye.

***

Kurdperwer û Rêxistinên Kurdistanê ji bona ku ev siyaseta neteweyî û serbixwe jî pêkbê û çêbibe, divê bi her awayî ji Dewleta Kolonyalîstên û ji hêjayiyên wan û ji dezgeh û siyaseta û nêrînen wan biqetin, bes ji bona berjewendiya neteweyî ya giştî û armancên stratejîk ya Doza Kurd-Kurdistanê tevbigerin.

Ev helwest û siyaseta neteweyî û serbixwe divê li Bakurê Kurdistanê di hilbijartinên giştî û herêmî de bîn meşandin û diyar kirin.

Wek tê zanîn, piştî ku Dewleta Kolonyalîst a Kemalîst ava bû, înkara hebûna kurdan wek îdeolo-

jiya fermî ya dewletê hat pejirandin. Encama ev siyaseta nijadperest û kolonyalîst ya dewletê hemû mafên neteweyî ya neteweya kurd hatin xesip kirin. Li Kurdistanê nîv xweser-otonomiya li Împeratoriya Osmanî hebû ji holê rabû.

Kurdan jî beriya ev siyaseta Dewleta Tirk ya Kemalîst derkeve holê li dijî siyaseta wan dest bi şer kirin. Di sala 1925-an jî, ji bona mafên neteweyî qezenç bibin Kurd ketin nav tevgerandinekê. Li hemberî ev daxwazên kurdan yê gelek xwezayî dewletê dest bi êrîşeke leşkerî û nijadperest kir.

Wê demê kurdan ji bona serxwebûn û dewleta Kurdistanê dest bi serhildanan kir. Hezar mixabin ev serhildanan di sala 1938-an de bi qetlîaman hatin şikandin.

Piştî ku serhildanên neteweyî yê Kurdistanê şikest xwarin, kurd bi siyaseta Tirk re bi her awayî entegre hatin kirin û girêdan. Kurdan nikarî rêxistinên xwe ava bikin û bi rêxistinên xwe siyaseta bimeşînin. Kurd û heta Tirk jî mecbûr bûn ku heta sala 1946-an ji bona partiya kemalîstan û partiya li Kurdistanê qetlîam pêk anîbû CHPê re bê qeyid û şert bibin piştgir.

Di sala 1946-an de bi bandora siyaseta navneteweyî û Ewropayê li Tirkîyê sîstema pirpartîtî hat qebûl kirin; Tirkan partiyeke din Partiya Demokrat (PD) ava kirin. Lê Kurdan dîsa nikarî partiyeke xwe yê neteweyî û Kurd-Kurdistanî ava bikin. Lewra ji bona kurdan her tiştê qedexê bû.

***

Hîç şik tune ye ku platforma

hilbijartinên piştî sala 1946-an girîng bû. Kurdan ev platforma ji bona armanca neteweyîbûna xwe û mafên neteweyî nikarî bi kar bînin. Kurd bûn beşek ji du partiyeke Tirkan û sîstema Tirkan. Kurdan nikarî di hilbijartinan de siyaseteke neteweyî û serbixwe bimeşînin. Kurdan dengên xwe dan herdu partiyan. Bi taybetî jî deng dan Partiya Demokrat û partiyeke li dijî partiya Dewletê CHPê ku kurd wek neteweyî tune qebûl kiribû û mafên kurdan yê neteweyî xesip kiribû û li Kurdistanê qetlîam çêkiri bû.

Li Bakurê Kurdistanê di sala 1965-an pêvajoya avakirina partiyan di qeda îllegal de dest pê kir. Piştî ku Partiya Demokrat a Kurdistanê Tirkîyê (PDKT) di sala 1965-an de ava bû pêvajoya siyaseta neteweyî û serbixwe ji bona kurdan dest pê kir. Bi taybetî jî piştî salên 1974-an li Bakurê Kurdistanê pêvajoya pirpartîtîyê dest pê kir, ev pêvajoya xurttir bû. Beşekî rêxistinên Kurdistanê bi ortodoksî di platforma hilbijartinan de siyaseta neteweyî û serbixwe meşandin.

Rêxistinên Kurdistanê, ji bona ku şûra neteweyî û Tevgera Neteweyî li Bakurê Kurdistanê xurt bibe, platforma hilbijartinan bi kar anîn.

Ev pêvajoya di sala 1980-yê de encama Derbaya Leşkerî ya 12-ê Îlonê ji holê rabû. Lê pişt re ew hewildanê dest pê kir. Lê kurdperweran û rêxistinên Kurdistanê platforma hilbijartina baş bi kar neanîn, her dem ji bona berjewerndiyên şexsî û grubî bi partiyeke dewletê û sîstemê re tevgeriyên. Di Gulana 2023-an de di hilbijartina Giştî û Serokomarî de jî ev helwesta nerast domandin.

Di 31ê Aadara 2024-an de hilbijartinên herêmî hene. Divê kurdperwer û Rêxistinên Kurdistanê siyaseteke neteweyî û serbixwe bimeşînin. Lê diyar e ku helwesteke xurt ya neteweyî û serbixwe dê di hilbijartinê de jî nayê meşandin. Ev ji bona berjewendiya neteweyî û ji bona Doza Kurd-Kurdistanê dibe kêmasiyeke mezin û derbayeke ne neteweyî.

Divê kurdperwer û rêxistinên Kurdistanê di vê mijarê de xwe ji çav derbas bikin.

Îbrahîm GUÇLU

Bafil Celal Talebanî: Divê jiyan û mûçeyê bi nakokiyên siyasî re neyê tevlihevkirin

Serokê Yekîtiya Niştimanî ya Kurdistanê (YNK) Bafil Celal Talebanî li Bexdayê bi Serokê Tevgera Hikme Seyîd Emmar Hekîm re civiya.

Di hevdîtinê de dawî pêşhatên siyasî hatin gotûbêjirin û tekezî li ser yekrêziya hewlên niştimanî ji bo parastina aramiya welat û çareser kirina pirsgrîkên ku astengiyan li pêşiya prosyeya siyasî çêdike.

Di civînê de her wiha tekez li ser çareseriyê destûrî ji bo pirsgrîkên di navbera hikûmeta Herêma Kurdistanê û hikûmeta navendî de hat kirin, daku hemû hewlên ji bo bidestxistina encameke erênî, parastina mafên mûçegiran û jiyanê xelkê nebin qurbanîyên nakokiyên siyasî.

Aloziya li Rojhilata Navîn mijareke dinê ve hevdîtinê bû û Serok Bafil got: "Herêm di rewşeke nehevseng re derbas dibe, divê her kes gavên siyasî yê rast bavêje û bi berpirsyarî tevbigere. Divê her kes rê nede ku welat bibe qada çareserkirina nakokiyên derve, ku armanca herî bilind a ku em hewl didin pêk bînin ev e.

6 şervanên HSDê di êrîşa li ser kêlgeha El-Omer de hatin kuştin

Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD) radigihîne, 6 şervanên wan di êrîşa şeva borî ya li ser kêlgeha petrolê ya El-Omer li Dêrazorê de, canê xwe jidest dane.

Navenda Ragihandinê ya HSDê îro 5ê Sibata 2024an di daxuyaniyekê de ragihand, şeva borî ji herêmên di bin kontrola çeteyên rêjîma Sûriyeyê de, êrîşek li dronan li ser Akademiya Perwerdeyê ya li Kêlgeha El-Omer a li rojhilata Dêrazorê kiribû kirin.

Di daxuyaniyê de hat aşkerekirin, di encamê êrîşê de 6 şervanên HSDê canê xwe ji dest dan.

Navenda Ragihandinê ya HSDê ev êrîşa terorîstî şermezar dikin û got, ewê di dema û cihê guncaw de bersiva çavkaniya êrîşê bidin.

Pêştir jî, Rêveberê Rewangeha Sûrî ya Mafên Mirovan Ramî Abdulrehman ji K24ê re gotibû, grûpa bi navê "Berxwedana Îslamî li Iraqê" îro 5ê Sibata bi dronan êrîşî kêlgeha petrolê ya Omer li Dêrazorê ku baregeheke mezin a Amrîkayê kiriye armanc.

Ramî Abdulrehman dabû zanîn jî, di êrîşê de 5 şervanên Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD) hatin kuştin û 20 şervanên din jî birîndar bûne.

Kêlgeha Omer a petrolê li başûrê rojhilata Dêrazorê ye û baregeheke mezin a Hevpeymanîya Navdewletî lê ye û gelek caran ji aliyê mîlîşyayên ser bi Îranê ve rastî êrîşan hatiye.

Baregeheke Amerîkayê li Dêrazorê rastî êrîşeke bi dronê hat

Koma "Berxwedana Îslamî li Iraqê" careke din baregeha Amerîkayê ya li kêlgeha El-Omer a li Dêrazorê kire armanc.

Rewangeha Sûrî ya Mafên Mirovan (SOHR) ragihand, Koma "Berxwedana Îslamî li Iraqê" îro 8ê Sibata danê sibê bi dronekê baregeha Amerîkayê ya li kêlgeha El-Omer kir.

Li gorî zanyariyan, ji nivê Cotmeha 2023an ve ev cara 28emîn e ku baregeha Amerîkayê ya li kêlgeha El-Omer rastî êrîşan tê.

Piştî şerê Îsraîl û Hemasê di 7ê Cotmeha 2023an de, êrîşên li ser baregehên leşkerî yê Amerîkayê li Sûriye û Iraqê zêde bûne. Di bersivê de jî, Amerîka jî çend caran baregehên grûpên çekdaran li Iraqê

kirine.

Berdevkê Pentagonê Pete Nguyen berî du rojan diyar kir, ji 17'ê Cotmehê ve herî kêm 168 êrîş li dijî hêzên Amerîka û Hevpeymanîya Navdewletî li Sûriye û Iraqê

hatine kirin.

Fermandehiya Navendî ya Amerîkayê (CENTCOM) şeva borî ragihandibû, hêzên wan êrîşek li Bexdayê pêk aniye û tê de fermandarekî Hizbullahê Iraqê kuşt.

Tora Medyaya Rûdawê û Çapkirina Dîwana Mele Nûriyê Hesarî

Di roja 1.2.2024an de, li navenda Hevgirtina Rewşenbîrên Rojavayê Kurdistanê/ HRRKê li Qamişlo, dîwana Mele Nûriyê Hesarî, ji rex kurê wî Abdulwehab ve, ji nivîskar, helbestvan û rewşenbîrên Kurd re hat îmzekirin. Hejaye gotinê ku, **Tora Medyayê ya RÛDAWê** ev dîwana Mele Nûriyê Hesarî di du cildên bedew de; yek 368 rûpel û ya din 420 rûpel, çap û belav kiriye.

Wek ku diyar e Mele Nûriyê Hesarî zimanzan û helbestvan bû.. Ew di bin bandora helbestên Cegerxwîn, Melayê Cizîrî, Xanî û Feqê Teyran de şiyar û serwestî derd, jan û nexweşiyên civaka xwe bû.. Jiyaneke bi kul, êş û keder derbas kir û ji kerba navê xwe kiribû **Pirêşan**.

Kurtiyek ji jiyana û berhemên Mele Nûriyê Hesarî: Ew ji malbateke xweneda, zana û bîrewer bû. Bavê wî mele bû, diya wî jî keça melan û jineke quranxwenedî bû. Ew di 1934an de li gundê Hesara Kercewsê çêbûye. Navê diya wî Xanim e, navê bavê wî Mele Yûsivê kurê Emer e. Tev pirtûkên wî, bi Zimanê Kurdî û alfabe ya latînî hatine

nivîsandin. Piraniya pirtûkên wî helbest in û çend lib jî, li dor ziman û babetên cuda- cuda hene. Lê belê heta niha çar pirtûkên wî hatibûn çap kirin, ew jî evin:

Şoreşa Barzanî: Dîwanek helbest e, di sala 1995an de çap bûye. **Hostanîbêja Zarhaweyên Kurdî:** Ev pirtûka wî di sala 1996an de mamoste Zeynelabdîn Zinar li Swêdê ji aliyê weşanxaneya PENCI-NARê ve çap kiriye. Ev pirtûk jî li dor zimanzaniyê ye. **Axlîma: Pêlên Helbesta Kurdî:** Zimanzanî ye, di sala 1997an de çap bûye, **Zeviyek Gazîndan:** Dîwanek helbest e, di sala 2000î de çap bûye û Seydayê Mele Nûrî diyarî ji canê serokê nemir **Mele Mistefa Barzanî** kiriye. Yê din tev li ser kaxeta ne. Bi tenê ji wan ev dîwana ku di nav destên we de ye bi navê: **(Dîwana Mele Nûriyê Hesarî: 1934-2011)**, di rêka Tora

Tirkî, Destnivîs -Fehenga Kurmancî-Zazî, Destnivîs -Mewlida Pêxember, Destnivîs - Vegerandina Zimanê Erebi Şarvîn, Destnivîs -Koledar: Çirokek Helbestî ye, Destnivîs -Dû Mar: Çirokek Helbestî ye, Destnivîs, Bi zimanê Erebi ye -Çend dîwanên helbestan, Destnivîs -Bîranîn, ji jiyana wî, Destnivîs..

Mele Nûriyê Hesarî di sibeha roja 25.01.2011an de, di mala xwe de li bajarê Qamişlo koça dawî kir. Di eynî rojê de evîndarên wî, ew di goristana taxa Qidûr Beg de, spartin axa sar û cemidî.. Xwedê wî bi dilovaniya xwe şad bike. Hêjaye gotinê ku rehmetyê Mele Nûrî hin xelat jî standibûn.. spasiyek gerim ji Tora Medyayê ya RÛDAWê û keda Lorîn Çeto û Besam Mistefa re, ji HRRKê re ku ev dîwan di navenda wê de, ji rex kurê mele Nûrî (Abdulwehab) ve hat îmzekirin. Û ez wek dostekî rehmetyê Mele Nûrî Hesarî, yê

Medyayê ya RÛDAWê re, bi amadekirina birêzan Lorîn Çeto û sererastkirina Besam Mistefa, di sala 2023an de. hatiye çap kirin. evin: **Şoreşa Barzanî:** Helbest, 1995 -**Axlîma:** Pêlên Helbesta Kurdî, 1996 -**Rêziman:** Destnivîs -Fehenga Kurdî -Kurdî, Destnivîs -Fehenga Kurdî -

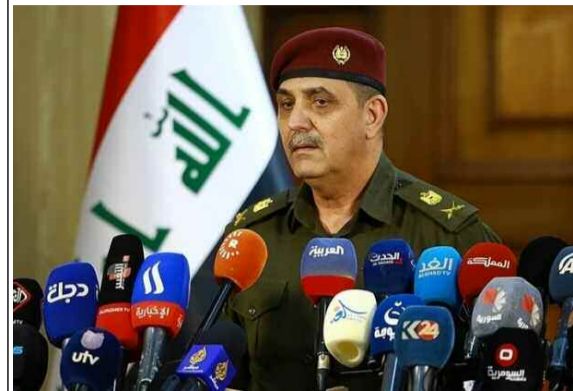
nîzik, vê dîwana wî ji dil û can li xwendevanên Zimanê Kurdî pîroz dikim.

Wêne: Abdulwehabê Mele Nûrî û nivîskar Mustafa Abdo cîgirê serokê Hevgirtina Rewşenbîrên Rojavayê Kurdistanê/ HRRKê

Konê Reş/ Qamişlo 1.2.2024

Yehya Resûl: Hevpeymaniya Navdewletî li Iraqê bûye faktera bêaramiyê

Berdevkê Femandariya Giştî yê Hêzên Çekdar ên Iraqê Yehya Resûl ragihand, hel-

westa hêzên Amerîkî ji her demê zêdetir Iraqê han dide ku erkê vê hevpeymaniyê bidawî bike.

Yehya Resûl îro di daxuyaniyekê de got, Amerîkiyan gelek caran bi bêberpirsiyarî her tiştê ku dikare têgihîştinê û destpêkirina danûstandinên dualî tîk bibe, kirine.

Got jî: "Amerîka şeva borî êrîşeke asmanî li nivê taxeke niştocihbûnê li Bexdayê pêk anî, bi awayekî giringiyê neda jiyana sivîlan û yasayên navdewletî."

Yehya Resûl got: "Ev metirsî li ser aştiyê ye, serweriya Iraqê bînpê dike û jiyana gelê me dixwe metirsîyê. Tiştê metirsîdar jî ew e ku Hevpeymaniya Navdewletî sedem û armancên ku ji bo wan li ser axa me ne, derbas dike."

Herwiha got: "Ev kiriyarê han ji her demê zêdetir dihêle ku hikûmeta Îraqê erkê vê hevpeymaniyê bi dawî bîne, ku bûye faktera bêaramiyê li Îraqê û metirsiya wê yekê heye ku Îraqê bikişîne nava xelesa nakokiyar."

Peyamnêrê K24ê şeva borî gortibû, li navçeya Meştelê ya Bexdayê otomobîlekê ji aliyê dronekê ve hat armanckirin û di encamê de 3 kes hatin kuştin ku 2 ji wan serkirdeyên Heşda Şeibî ne.

Li gorî zanyariyan, 2 ji kuştîyan serkirdeyên Heşda Şeibî (Ebû Baqir Saidî û Arkan Elyawî) hatine kuştin û Hizbullahê Iraqî jî di daxuyaniyekê de kuştina wan piştrast kiriye.

Di vê derbarê de jî, Femandehiya Navendî ya Amerîkayê (CENTCOM) ragihand, hêzên wan êrîşek li Bexdayê pêk aniyê û tê de femandarekî Hizbullahê Iraqê kirine armanc.

Pêvajoya dersa Kurdî bi dawî dibe: Lê hîn jî li gelek dibistanan dest pê nekiriye

Sendîka û saziyên ziman dixwazin dema serlêdana dersên bijarte bê dirêjkirin.

Wezaretê Perwerdeyê ya Tirkîyeyê ji bo serlêdana dersên bijarte du hefte dem diyar kir.

Li Tirkîye û Bakurê Kurdistanê serlêdana hîlbijartina dersên bijarte yê ku di sala perwerdeyê ya 2024-2025an de li dibistanên amadeyî bîn dayîn 30ê Kanûna Paşînê de dest pê kir.

Ev pêvajoyê heta heta 12ê Sibatê berdewam bike.

Lê saziyên pêwendîdar dixwazin dema wê heta dawiyê vê mehê bê dirêjkirin.

Li gelek dibistanan nehatiye destpêkirin

Serokê Şaxa Duyemîn a Sendîkaya Egitim-Senê ya Amedê Serhat Kiliç ji Rûdawê re got:

"Îro em dinêrin hîn li gelek dibistanan ev pêvajoyê nehatiye destpêkirin. Hîn jî form nedane xwendekaran û bi îmzeyên malbatan ev form negirtine. Loma em dixwazin ev pêvajoyê dirêj bibe.

Demeke wîsa bidin ku bi awayekî

têr û tije bikarin vê pêvajoyê bi zelalî temam bikin."

"Bila heta dawiyê sibatê demê bê dirêjkirin"

Serokê Şaxa Sendîkaya Egitim Bir-Senê ya Amedê Remezan Tekdemîr jî got:

"Em vê dema diyarîkîrî gelekî kêr û kin dibînin. Bi vê helkeftê em jî wekî şaxa Amedê ya Egitim Bir-Senê dixwazin ku ev sînore dema dersên bijarte were rakirin û bi wî awayî em dixwazin heta dawiyê sibatê demê were dirêjkirin."

Tevî ku mafek fermî ye jî di pêvajoya serlêdanê dersên bijarte de ji ber pirsgerêkan malbat û xwendekar bi hêsanî nikarin serlêdanê bikin û kêmbûna demê jî dibe rêgirîya herî mezin e li ber çareserkirina wan pirsirêkan.

Mamosteya zimanê Kurdî Yasemîn Asirogluya ku li benda tayînkirinê ye ji Rûdawê diyar kir ku daxwaza wê ya yekem ev e ku pêvajoya dersa bijartê bê dirêjkirin.

"Bila bi kêmanî 400 mamoste bîn tayînkirin"

Yasemîn Asirogluyê got:

"Niha du hefte gelekî kêr in. Daxwaza min a duyemîn jî ew e ku tayînkirina mamosteyan divê were zede kirin û kontenjanê ji bo vê vebin.

Divê qet nebe 300-400 mamoste werin tayînkirin. Ji ber mamoste jî hene xwendekar jî hene. Em terê dikin. Bi rastî em li bendê ne."

Xwebexşê Yekîtiya Dildarên Kurdî Hişyar Ozsubaşi jî got, "Divê herî kêr mehek be ku millet bi rehetî biryara xwe

û daxwaznameyên xwe bidin."

Xwendekarên Kurd li dibistanên navîn ji bo polên 5-6-7 û 8an hem bi awayî online hem jî rasterast bi serlêdana li dibistanên xwe dikarin dersên Kurdî hîlbijêrin.

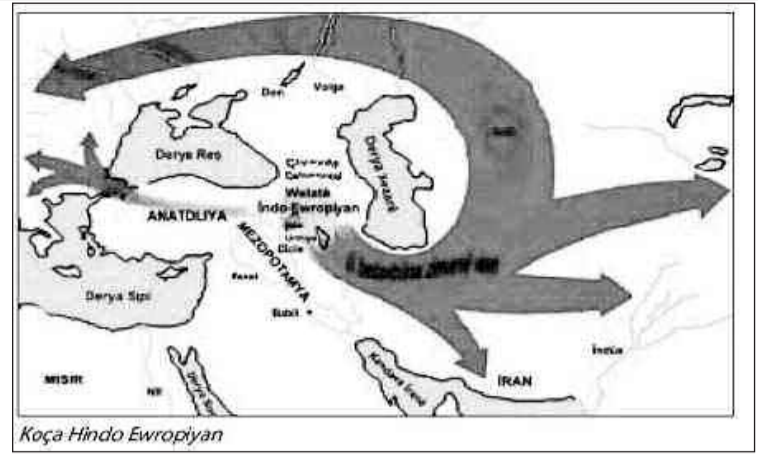
Li gorî amarên fermî, demsal 2023yan jî nêzikî 25 hezar xwendekaran dersên Kurmancî û Kirmanckî/Zazakî hîlbijartine û îsal ew wan waneyan dibînin.

Kurdistan yek ji dergûşên herî kevin a şaristaniyê ye

Li cîhanê gelek ciyên kevin yên şaristaniyê hene. Ji wan hinek ev in: Filistîn, Misir, Yûnanîstan û Mezopotamya. Mezopotamya axa navbera çemên Dicle û Feratê ye (mezo: navber, potam: çem). Paristaniya vê herêmê digihîje 8-9 hezar salên berî zayînê (b.z.). Hin cîranên kurdan yên dîrokî asûrî, faris, ermenî û romayî bûne. Bi qasî ku tê zanîn cara

pêşî sumeriyana qala kurdan kiriye. Wan ji welatê kurdan re gotiye: KAR-DA-KA (*) Ev gotin 2000 sal b.z. li ser kevirekî hatiye nivîsîn. Ev kevir li Mezopotamyayê li kavilekî sumeriyana hatiye dîtin. Welatê Kardakan diket navbera Bedlîs û Wanê. Asûriyan jî ji kurdan re gotiye kardox û ji welatê wan re jî gotiye Kurtiye. Piştî navê kurdan di bel-

geyên dîrokî de wek kurtî, kirtî, kardo, kardoç, gutî, med, kardo û kardukhatiye nivîsîn. Li gor dîroknasan kurd arî ne û neviyên medan in. Gotina arî ji sanskrîtî (**) tê, maneya wê jî binijad, esilzade, yên xweşik, yên baş û rind e. Navê zimanê ariyan aryaavaşa bû. Navê welatê wan Aryavarta (Welatê Arya/Warê Arya) bû. Welatê wan başûr û rojhilatê Derya Qezwînê (Xezar) bû. (*) Navê KARDAKA li ser

Koça Hîndo Ewropiyan kevir bi awayê KRDK hatiye nivîsîn. Zimannas gava ku nivîseke ku tenê bi tîpên dengdar hatibe nivîsîn, A-yekê (dengekî di navbera A û E'yê de ye) dixin navbera hemû tîpan. Loma KRDK dikare KURDIK, KARDOK, KURDOK û hwd. be. (**) Sanskrîtî zimanê kevn ê hindî ye.

Şeddadî Beş: DEWLETÊN KURDÎ, SEDSALA 11'AN, ÎMPARATORİYÊN KURDÎ

hukumeta Merwanîyan, li rojhilat hukumeta Hesnevi hebûye. Ev devlet ji aliye cardeh hukumdaren Şeddadi ve hatiye idarekirin. Le belê bi erîşa Melîkşah

Sedsala 12 'anda, ji pirtûka destnivîsa gerîdokekî Roavada wêneya Seroke Dewleta Dostkî Emîr Ebu Nasr Dewleta Dostkî (Merwanî) di sala (982 an, BZ) de hatiye damezrandin Damezrênerê vê dewletê Badê Dostkî bû (1). Bad jî, di wexta xwe de, bi mêranî û cegerdarî û bi birtûjî û şarezayîyê hatibû naskirin.

Dewleta Merwanî (P.Z. 990 -1085) Beş: DEWLETÊN KURDÎ, SEDSALA 12'AN, ÎMPARATORİYÊN KURDÎ

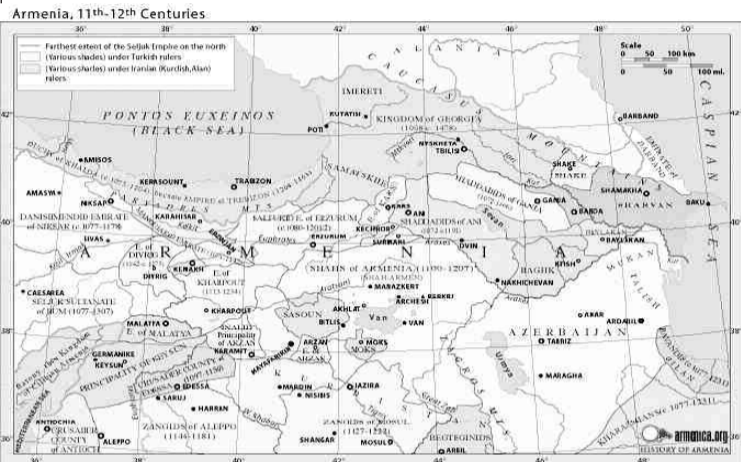
Eldîmeşqî di vî warî de wisa dibêje: "Kurê Nebhan ê bazirgan di rojekê de 500 Dînarên pîzantî qezenc dikir". Ibnulfariqî jî dibêje ko, Dewleta Dostkî li rada desthilata xwe sermiyanê tu kesî ji wan nedistend, ji bilî mirovekî Erebi ko çek di mala wî de dîtîbûn, wek nokerekî ji bo welatekî di hatibû nav wan dixebitî.

Ibn Elesîr di pirtûka xwe de ya bi navê (Elkamîl Fî Eltarî) de dibêje ko xelîfeyê Ebasiyan (Udid Eldewle) wexta bi Badê Dostkî re civiya, bi dizî ji wezîrê xwe re gotiye ko ev zilam mirovan ditirsîne. Wa dixuye ko Bad bi xwe jî di çavên xelîfê de hin tişt xwendibûn, lewra şiya ligel siwar û leşkerên xwe ji qesrê bireve û xwe ji tora xelîfê û leşkerên wî rizgar bike. Piştî wê dest bi avakirina dewleta xwe ya di çesnê stiraneke kurdî de, dike. Di destpêkê de erîşa xwe dibe ser Ardîş (2) û yeko yeko piştî hinartina nameyan, keleş û bajarên kurdan dergehên xwe bê xwîn rijandin li ber wî vedikin. Bi vî awayî navûdengê Bad belav dibe û dewletên cîran ji tîrsa xwe re, bi taybetî dewleta Biweyhî û xîlafeta Ebasî dest bi amadekirina hêz û betalyonên xwe dikin da ko li bermberî destkeftin û berfirehkirina dewlata wî rawestin. Gelek caran hewl dane ko wî bikujin. Di erîşa xwe ya li ser Mûsilê de, Bad vê carê bi rastî têt kuştin. Rawestana li ser şexsiyeta Bad pêdiviyî lêkolîneke taybetî ye digel ko jiyana wî tarî û di çavkaniyên dîrokî de ne ewqasî zelal e. Navê wî Husênê Ebdulahê Dostkî ye, ji kurdên Harbexî ye ji mîrên Botan e. Piştî Mirina Bad, Ebasiyan û Biweyhiyan û romê wa texmîn kirin ko êdî ji tirsakiya dewleta dostikiyan xelas bûn, lê belê berevajî gumana wan, cîgir û mîratgirên Badî, bi taybetî Ebû Elî kurê Merwanî, di demeke kurt de şiya bajarên xwe ji nû ve asê bike û hêza xwe jî carekê di berhev û tundtir bike. Ibnû Kesîrê Dîmeşqî vê yekê bêtir zelal dike: "xelîfeyê Fatîmiyan şandeyeke giranbuha digel diyarî û entîkeyan hinartibû cem Mir Ebû Elî û hebûna dewletê pejirandibû, herwilo xelîfeyê Ebasiyan û Imperatorê pîzantiyan jî her yekî ji milê xwe ve daxwaza hevalbendî û sînorbendîyê heja jê dixwestin"

Dîroknasên ko li ser qonaxa dîrokî ya navçeyê radiwestin din xuyanîkirin ko (Nesir Eldewle) Mîrê Dostikiyan, mirovekî siyasî, şarezaya û hişmendekî bê hempa bû. Di têngîhiştina hunera desthilatdariya dewletê de dîrbûn bû, lewra şiya gelê xwe di aşîfî û xweşiyê de bihêle. Li seranserê 53 ê salan bi hiştûjî danûstendin ligel dewlet û imperatorên herêmê dikir bêyî ko welatê xwe hogirî asteng û nakokiyên siyasî bike. Herweha beşdarî çareserkirina pîrsgirêkên di navbera dewletên navçeyê de, dibû.

Dewleta Dostikî û hunera avahiyê

Jibermayî û kaviy û şûnşopên hunera avahiyê yên dewleta Dostikiyan mirovan mit û mat dikin. Di wê wextê de, û di wê navçeya ko bi şer û pevçûnan mijûl bû, Dostikiyan berê xwe dabûn avakirina pêdiviyên jiyaneke xweş, hewl didan ko xwe ji ber pevçûnan bidin alî da ko xwe ji avakirina şaristaniya mirovane re û xwe ji avakirina welatekî bajarvanî û xweşkirina jiyana xelkên wî welatî re, vala bikin. Ji nû ve tekûzkirina Keleha Amedê û ji nû ve tebûtkirina sûra wê û keleha Batmanê û sûrên Miyafarqîn û pirên asê li ser çemê Batmanê û kelehen Botan, tev, çend nimûne ne ji hunera avahiya Dostikiyan ko navên xwe û navên avahîkar û hostayên kurd li ser wan kavilan kolandine. Herwisa, Dostikiya bi awakî pir balkêş guh dabûn avakirina bazaran û kolanan û hewl dabûn ko ava paqij li hemî mal û taxan belav bikin. Bêguman hemî avahî û eywanên ko di wexta Dostikiyan de avadibûn, wek pişe û hunereke spehî, bi taybetmendîya giyanê kurdan ve girêdayî bûn. Lewra ji yên herêmê û ji hunera avahiya Romanî pir cihê bûn.

Şeddadî navê dewleteke kurdan e ku di sala 951'ê (340'ê hicrî) de ji aliye Şeddadiyan ve li herêma Erana bakurê Azerbeycanê (Başûrê Qafqasyayê) hatiye damezrandin. Vê dewleta Kurdan heta sala 1164'an xwe ser piyan girt. Bajarê Anî (li Qersê/Tirkiye), Tiflîs (Gurcistan), Demirçapî, Qerebax, Nexcîvan, Gence (li Azerbeycanê ye), Duwîn (li Ermenistanê ye) Dewleta Şeddadiyan, di sala 951'ê miladî da bi deste Muhammedê kurê Şeddadê li (Başûrê Qafkasya) hatiya saz kirin. Ev dewlet, yek ji wan dewlatên Kurda yên ku di dema islamiyete da hatine saz kirin. Bi rastî ev dewleta kurdî, gelek xurt û temen (umir) direj buyê. Sinoren wê pir fireh bûye, hemu bi vê dewletê ve girêdayî bûne. Di wê demeda li başur jî,

hukumdare Selçûqî li ser wê herême di sala 1075'an da dawî lê hatiye. Piştî dîlketina Salar Marzûban Mihemedê keyayê Musafirogullari di sala 948'an de Mihemedê Şeddad Qartû (Mihemedê Kurê Şeddad) jî tê gotin) cihe wî girt. Mihemedê Şeddad Qartû pêşî tenê keyayê Debîlê bû, lê di 951'ê de li tevahiya Azerbeycanê bû desthilat. Herçend tê gotin ku dewleta Şeddadiyan di sala 1164'an de hilweşiyaye jî em ji kîtabeyeke ku Key-Siltanê Şeddadî li Aniyê daye nivîsandin dizanin ku wî heta 1198'an desthilatdariya xwe meşandiye. Li gor hin çavkaniyan Şeddadî bi erîşa xundekarê Selçûqîyan Melîkşah bi ser vê herêmê de di sala 1075'an de hilweşiyane, lê xwiyaye ew bi vê erîşê qels bûne û heta sala 1198'an jî xwe girtine.

Gutî (Qurtî, Gutium) Beş: BERIYA ZAYÎNÎ, DEWLETÊN KURDÎ, ÎMPARATORİYÊN KURDÎ

Gutî di dîrokê de yek ji pêşiyê kurdan e li çiyayê Zagros û li kêlêka çemê zapê jiyane e, 2700 sal beriya miladê, dewletek xurt û serbixwe saz dikin û tenê heta mezrobata, lewre axa wir gelek xwes û bijun bu. Di sala 2649 pêşiya milade erîş dibin ser Sumer û Akadiyan welatê Akadiyan ji zevt dikin du qerna wan îdare dikin, peşe di sala 2400 berya milade da bi biraye xwe gele Lolora yekbunê cedikin dewlata wan bi vî rengî gelek xurt û peşve diçe. Lê piştî li hember Akadaya dîsa mexlûb dibin û diçin warê xwe yê kevn çiyaye

Zagrose. Piştî di sala 2270 B.Z. di dema padişahê Asûriyan Salmanasarê yekemin de bi wan re şereki giran datinin. Navê padişahê dawîya Gutîyan Tîrfigan bû.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev **a**ve.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

diran

Ev çiyê? Ev dir**a**ne.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev **a**gire.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev **m**are.
Bu nêdir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev **b**izine.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev **b**alone.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev **b**acane.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyê? Ev otomob**b**ile.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyê? Ev **t**aCe.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çiyê? Ev **C**anîe.
Bu nêdir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev **C**ûcîke.
Bu nêdir? Bu cücädır.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyê# Ev fin**C**ane.
Bu nêdir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup

Çç

çav

Ev çiyê? Ev **ç**ave.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyê? Ev **ç**êleke.
Bu nêdir? Bu inêkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çiyê? Ev **ç**aynîke.
Bu nêdir? Bu çaynîkdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev **ç**akûçe.
Bu nêdir? Bu çakîcdır.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çiyê? Ev **d**eftere.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev **d**are.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

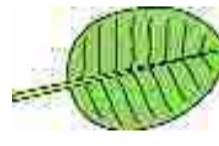
Ev çiyê? Ev **d**este.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev **d**ile.
Bu nêdir? Bu ürəkdır.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çiyê? Ev **b**eige.
Bu nêdir? Bu yapraqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyê? Ev **e**loke.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çiyê? Ev **k**ere.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev **z**ebeşe.
Bu nêdir? Bu qarpozıdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

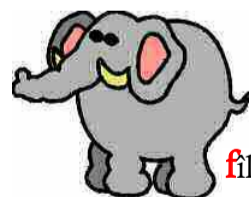
Ev çiyê? Ev **ê**lege.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev **h**êke.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

fîl

Ev çiyê? Ev **f**ile.
Bu nêdir? Bu fildır.
Что это? Это слон.
What is it? It is an ele-foant.

fîrok

Ev çiyê? Ev **f**iroke.
Bu nêdir? Bu təyyarəđır.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyê? Ev **g**izêre.
Bu nêdir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzi

Ev çiyê? Ev **g**êziye.
Bu nêdir? Bu süpürgəđır.
Что это? Это веник.
What is it? It is a braom.

pê

Ev çiyê? Ev **p**êye.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

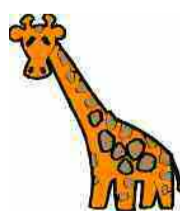
kêr

Ev çiyê? Ev **k**êre.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyê? Ev **f**inde.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyê? Ev zera**f**eye.
Bu nêdir? Bu zürafəđır.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyê? Ev **g**oreye.
Bu nêdir? Bu corabđır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

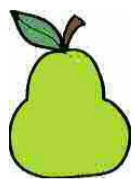

guh

Ev çiyê? Ev **g**uhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухао..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

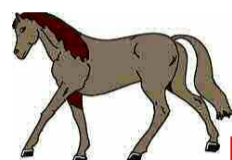
hirmê

hirç

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

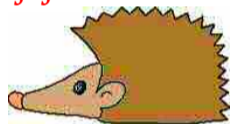
hêştir

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

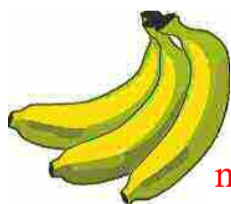

kevjal

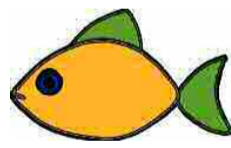
Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

masî

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

meymûn

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samıdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

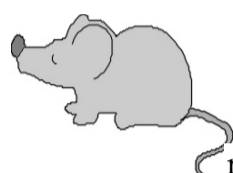
lepik

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ev çîye? Ev lepıke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

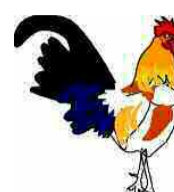

mişk

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

îsot

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

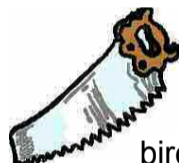

keştî

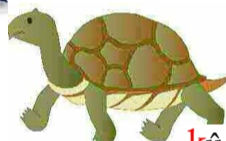
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

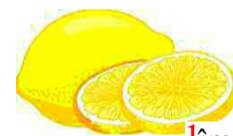
kûsî

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Ev çîye? Ev kûsîye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

lîmor

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

kevçî

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

kûlî.

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

trên

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

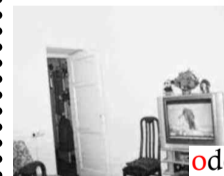

reng

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

otobûs

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

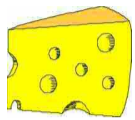
top

Ev çîye? Ev soLe.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

Ev çîye? Ev toPe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

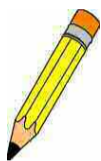
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeye.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

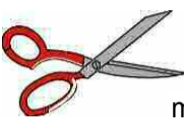

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

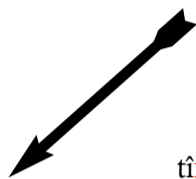
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwrişke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

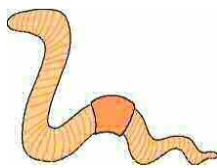
keVo

Ev çiyey? Ev keVoqe.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

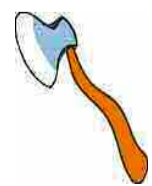
çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyey? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

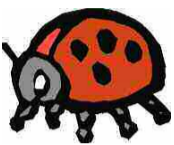

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddir.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêklickdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xaxalok

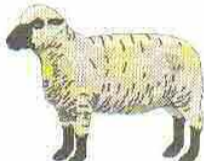
xanî

Ev çîye? Ev xaxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

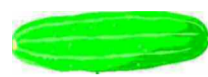

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdir.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardir.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

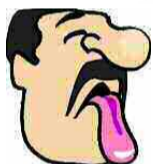

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, înî, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, fimon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewağ
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tifing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Спецпредставитель генсека ООН в Ираке покинет пост в мае

Спецпредставитель генерального секретаря ООН в Ираке Жанин Хеннис-Плассхарт планирует уйти в отставку спустя пять лет работы на этом посту. Об этом она сообщила на заседании Совета Безопасности всемирной организации. "В декабре 2018 года я прибыла в Багдад. Теперь, пять лет спустя, пришло время прощаться. Я рассчитываю покинуть эту должность в конце мая. Надо признать, что это непросто. После многих взлетов и падений Ирак стал частью меня. Тем не менее, сегодняшний брифинг вполне может оказаться моим последним обращением к Совету Безопасности, посвященным Ираку", - сказала она. В своем выступлении Хеннис-Плассхарт отметила, что в связи с конфликтом в секторе Газа Ближний Восток переживает переломный момент.

"То же самое можно сказать об Ираке. Усилия иракского правительства направлены на избежание распространения конфликта внутри страны и региона. Суровой реальностью стали непрекращающиеся атаки, которые проводятся как изнутри страны, так и из-за границы", - сказала она.

Спецпредставитель убеждена, что если эти нападения продолжатся, они "могут подорвать стабильность в Ираке, которая была заработана огромным трудом", а также лишить страну достижений последних полутора лет.

Премьер-министр Курдистана и министр обороны Турции обсудили совместное сотрудничество

Премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани 7 февраля принял в Эрбиле министра национальной обороны Турции Яшара Гюлера.

Прибывший в сопровождении

начальника Генерального штаба Матина Гурека министр обороны, среди прочего, обсудил с премьер-министром Барзани двусторонние отношения.

Стороны говорили о ситуации

в Ираке и развитии двусторонних отношений. Они подчеркнули важность продолжения координации и совместного сотрудничества для безопасности и стабильности в Курдистане, Ираке и регионе в целом.

Турецкий министр выразил соболезнования жертвам нападения Ирана на Эрбиль.

Еще одной темой обсуждения стала реализация Синджарского соглашения, нормализация ситуации в регионе и возвращение беженцев.

Министр обороны Турции во вторник прибыл в Багдад, где провел встречи с высшими иракскими чиновниками, а затем отправился в Эрбиль, чтобы встретиться с высокопоставленными курдскими чиновниками.

ЕС призывает к спокойствию на фоне напряженности на Ближнем Востоке

Глава внешнеполитического ведомства Европейского Союза Жозеп Боррель призвал все стороны воздержаться

от дальнейшей эскалации на Ближнем Востоке после ударов США по связанным с Ираном группировкам в Сирии и Ираке.

"Все должны стараться избегать эскалации ситуации", — заявил Боррель во время встречи министров иностранных дел ЕС в Брюсселе в субботу, 3 февраля.

Этот призыв прозвучал после пятничных авиаударов, нанесенных Соединенными Штатами по связанным с Ираном группировкам в Сирии и Ираке. Удары были нанесены в ответ на атаку беспилотника на американскую базу в Иордании.

Боррель еще раз подчеркнул опасность нестабильной ситуации на Ближнем Востоке, сравнив ее с "котлом, который может взорваться". Он напомнил о продолжающихся конфликтах и инцидентах в регионе, включая войну в секторе Газа, насилие вдоль ливанской границы, воздушные удары в Ираке и Сирии, а также нападения на суда в Красном море, подчеркнув важность предотвращения дальнейшей эскалации. ЕС планирует начать военно-морскую миссию в Красном море для защиты международных судов от нападений йеменских хуситов. Боррель уточнил, что эта миссия будет чисто оборонительной и не будет включать какие-либо наступательные действия против хуситов на суше.

В 2023 году в Курдистане было зарегистрировано почти 10000 раковых заболеваний

Министерство здравоохранения Регионального правительства Курдистана (КРГ) объявило в воскресенье, 4 февраля, о рекордном количестве случаев заболевания раком в 2023 году.

На мероприятии, посвященном Всемирному дню борьбы с раком, министр здравоохранения Саман Барзанджи отметил, что в 2023 году в Эрбиле было зарегистрировано 5456 случаев рака, в Сулеймании — более 3200 диагнозов, а в Дохуке — 1180 случаев заболевания. В результате общее число случаев за год достигло 9 836, что означает значительный рост по сравнению с 2022 годом, когда был зарегистрирован 9061 случай.

Министр Барзанджи отметил, что в 2023 году в Эрбиле у 147 детей был диагностирован рак, в Сулеймании было зарегистрировано 203 случая, а в Дохуке среди

детей было только 69 случаев.

Премьер-министр Курдистана Масрур Барзани постоянно подтверждает приверженность своего правительства защите прав пациентов и оказанию постоянной поддержки, особенно онкологическим

больным. В ноябре 2023 года Барзани инициировал строительство центра лучевой терапии для больных раком стоимостью 12 миллионов долларов в провинции Дохук с целью расширения возможностей лечения этого заболевания.

Заявление МИД: Ирак не должен быть полем битвы за власть

Министерство иностранных дел Ирака объявило о вызове исполняющего обязанности временного поверенного в делах посольства США в Багдаде Дэвида Перкера в связи с пятничными нападениями США на ополченцев, связанных с иранским "Корпусом стражей Исламской революции" (КСИР) в Ираке.

Сообщается, что 3 февраля временному поверенному в делах был передан официальный меморандум протеста, в котором содержалось "неприятие и осуждение Ираком американской агрессии, направленной против иракских сил безопасности, а также гражданских объектов в Акашате и Аль-Каиме".

В заявлении отмечается, что в результате нападения есть жертвы и ранения, в том числе среди мирного населения, а также нанесен ущерб жилым домам и имуществу граждан.

Министерство подчеркнуло позицию Ирака против использования своей территории для разрешения

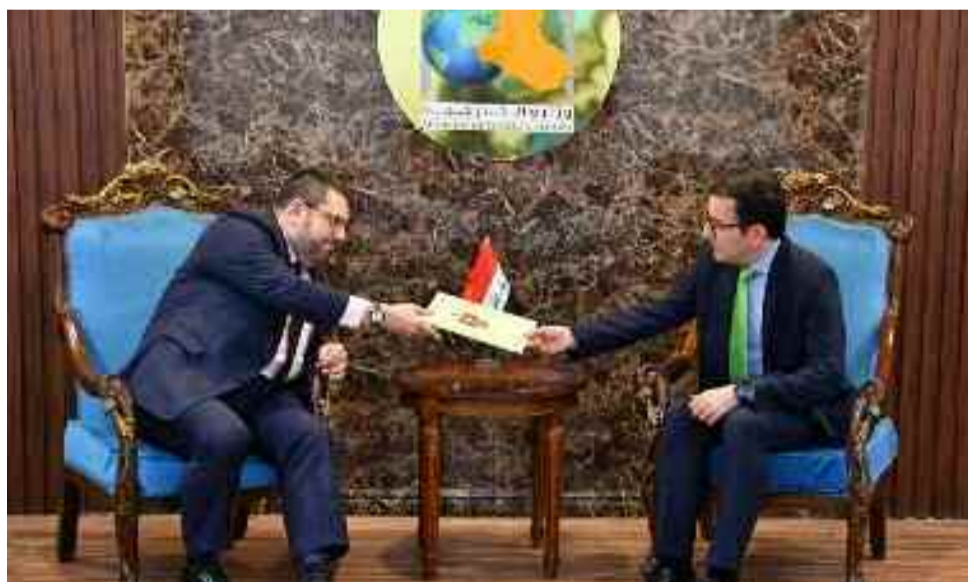
споров между другими странами, и заявило, что Ирак не должен служить полем битвы для демонстрации борьбы за власть.

"Правительство стремится защитить нашу страну, города и жизни гражданских лиц и сил безопасности, как того требуют моральные, национальные и конституционные обязательства".

После гибели трех американских солдат в Иордании Соединенные Штаты 2 февраля нанесли ответные авиаудары по более чем 85 объектам в Ираке и Сирии.

Власти США подтвердили, что удары были конкретно нацелены на иранские силы и связанных с Ираном боевиков, что указывает на заметную эскалацию кампании Вашингтона по противодействию угрозам, исходящим от связанных с Ираном группировок на всем Ближнем Востоке.

Сегодня официальный представитель США заявил, что Вашингтон может начать новый раунд атак в

Ираке и Сирии, если пятничные удары не полностью уничтожили определенные объекты ополченцев.

"Официальный представитель сообщил, что проводится оценка ущерба, и если будет установлено, что некоторые цели не были полностью уничтожены, можно будет заказать второй раунд ударов по

этим местам", — сообщило агентство "NBC News" 4 февраля.

Имя чиновника в отчете не упоминается. Однако, что касается влияния терактов на переговоры между Вашингтоном и Багдадом по поводу вывода американских войск из Ирака, чиновник заявил, что пока рано делать какие-либо заявления.

Масуд Барзани и глава Коллегии адвокатов Ирака обсудили вопросы верховенства закона

4 февраля президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масуд Барзани принял президента Ирак-

ской ассоциации адвокатов Ахлам Аллами, чтобы обсудить последние события в Ираке и вопросы независимости судебной власти. Об этом говорится в заявлении штаб-квартиры Барзани.

Еще одним фокусом встречи была координация между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и федеральным правительством Ирака с целью достижения общего понимания и обеспечения стабильности в регионе.

Ирак ограничил операции восьми своих банков

Федеральное правительство Ирака, стремясь бороться с мошенничеством, отмыванием денег и незаконным использова-

нием валюты США, запретило восьми местным коммерческим банкам участвовать в опера-

циях с долларами. Это решение последовало за дискуссиями между высокопоставленным чиновником Казначейства США Брайаном Нельсоном и иракскими властями в Багдаде, в которых особое внимание было уделено мерам по защите финансовых систем от преступной, коррупционной и террористической деятельности.

Ранее министерство финан-

сов США приняло меры против банка "Аль-Худа", сославшись на его причастность к перенаправлению миллиардов долларов США группам, поддерживаемым Ираном. Министерство финансов ожидает, что Ирак будет играть более активную роль в противодействии вооруженным группировкам, связанным с Ираном, особенно после убийства трех американских солдат, приписываемого иракским радикальным группировкам, сообщает "Reuters".

Запрещенные банки теперь исключены из участия в ежедневных долларовых аукционах центрального банка Ирака, важнейшем источнике твердой

валюты для Ирака, сильно зависящего от импорта. Этот шаг согласуется с преследованием США контрабанды валюты в Иран. США подчеркивают необходимость того, чтобы Ирак решил проблемы, связанные с финансовой деятельностью, поддерживающей проиранские организации.

В число банков, перечисленных в документе центрального банка, входят "Международный инвестиционный банк Ахсур", "Инвестиционный банк Ирака", "Юнион Банк Ирака", "Международный исламский банк Курдистана для инвестиций и развития", банк "Аль-Худа", "Исламский банк инвестиций и финансов Аль Джануб", "Исламский банк Аравии" и "Коммерческий банк Хаммурапи".

Такое развитие событий подчеркивает хрупкий баланс, который поддерживает Ирак как союзник и Соединенных Штатов, и Ирана. Ирак имеет в США резервы на сумму более 100 миллиардов долларов, а его доступ к нефтяным доходам и финансовым системам во многом зависит от поддержания благоприятных отношений с обеими странами.

ДПК и ПСК договорились о назначении курдского губернатора Киркука

"Демократическая партия Курдистана" (ДПК) и "Патриотический союз Курдистана" (ПСК) 4 фев-

раля достигли соглашения об избрании курдского кандидата на пост губернатора Киркука, а также обязались активизировать усилия по защите и поддержанию конституционного статуса Курди-

стана. В совместном заявлении стороны объявили о своем согласии по нескольким ключевым моментам. Они подтвердили свою приверженность назначению курдского губернатора провинции Киркук и подчеркнули коллективную ответственность всех курдских партий за сохранение статуса Курдистана и уважение к жертвам, принесенным в его защиту.

Кроме того, они согласились сотрудничать на высоком уровне для решения политических и экономических проблем с федеральным правительством Ирака, уделяя особое внимание улучшению условий жизни, услуг, бюджетных ассигнований и заработной платы сотрудников. Политические бюро ДПК и ПСК собрались в воскресенье в Сулеймании, чтобы обсудить политическую и экономическую ситуацию в Курдистане, нерешенные вопросы с федеральным правительством, включая бюджетные ассигнования и зарплаты сотрудников, а также выборы в советы провинции.

Ирак призывает к диалогу с США о будущем коалиционных сил

Министр иностранных дел Ирака Фуад Хусейн и госсекретарь США Энтони Блинкен

провели телефонный разговор, чтобы обсудить будущее возглавляемых США сил Международной коалиции по борьбе с "Исламским государством" (ИГ) в Ираке, при этом иракский лидер призвал возобновить переговоры по этому вопросу.

Переговоры между двумя странами начались в январе, но были временно приостановлены после нападения в Иордании, в результате которого погибли три американских военнослужащих. Нападение приписывают поддерживаемым Ираном группировкам боевиков в Сирии и Ираке.

Соединенные Штаты ответили авиаударами по более чем 85 объектам в Ираке и Сирии, нацеленными на организации, связанные с иранским "Корпусом стражей Исламской революции" (КСИР) и поддерживаемых им ополченцев.

В ходе разговора министр Хусейн подтвердил позицию Ирака против таких нападений, и подчеркнул, что Ирак не должен служить полем битвы для разрешения споров между соперничающими странами. Об этом сказано в заявлении офиса главы МИД Ирака.

В настоящее время Соединенные Штаты содержат в Ираке 2500 своих военнослужащих для консультирования и помощи местным силам в предотвращении возрождения ИГ. Кроме того, в состав сил коалиции входят войска из европейских стран.

Ирак стремится развивать двусторонние отношения с членами международной коалиции, включая изучение возможности военного сотрудничества в области обучения и оснащения.

США уничтожили шесть ракет хуситов в Красном море

Силы Центрального командования США (USCENTCOM) 3 февраля нанесли удар, уничтожив шесть противокорабельных крылатых ракет хуситов, готовящихся к запуску в Красном море.

Согласно заявлению ЦЕНТКОМа США, операция была направлена на защиту свободы судоходства и повышение безопасности в международных водах, выявив непосредственную угрозу ВМС США и торговым судам.

Действия хуситов были вызваны поддержкой США Израиля во время военной операции в секторе Газа. Отвечая воздушными нападениями в Красном море и захватывая грузовые суда, направлявшиеся в израильские порты, хуситы в Йемене стремились нанести Израилю экономический ущерб. Эти инциденты вызвали панику в секторах судоходства и страхования, нарушив глобальные торговые пути через Красное море.

Последствия были значительными, учитывая, что через Суэцкий канал проходит примерно 12% мировой торговли. Последовавшие за этим искажения в международной торговле привели к задержкам поставок и росту цен на товары и услуги. В ответ на провокации хуситов США в сотрудничестве с Великобританией и несколькими государствами Ближнего Востока вмешались, чтобы восстановить порядок в Красном море.

ДИПЛОМАТ

№ 05 (565) 01 - 08 феврал 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани принял турецкого министра

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) 7 февраля принял министра национальной

обороны Турции Яшара Гюлера, чтобы обсудить вопросы сохранения стабильности в условиях региональных столкновений. Как говорится в заявлении штаба Барзани, в ходе встречи лидеры обсудили политическую ситуацию в регионе, последние события на Ближнем Востоке и сохраняющуюся угрозу терроризма. Их обсуждения также охватывали темы отношений Турции с Ираком и Курдистаном, и важности тесного сотрудничества для обеспечения стабильности и процветания.

Кроме того, чиновники обсудили пути расширения связей между Курдистаном и Турцией, подчеркнув взаимные интересы и выгоды от укрепления двусторонних отношений.

Байден: США готовы предпринять дальнейшие действия против ополченцев "в случае необходимости"

Президент США Джо Байден заявил, что его страна готова предпринять дальнейшие действия против проиранских ополченцев в

Ираке и Сирии, если это будет "необходимо".

"Как я уже сообщал ранее, группы ополченцев, связанные с иранским "Корпусом стражей Исламской революции" (КСИР), совершили серию нападений на персонал и объекты США в Ираке и Сирии, и поставили под серьезную угрозу жизнь личного состава США и сил коалиции, действующих бок о бок с силами Соединенных Штатов", — говорится в письме Байдена спикеру Палаты представителей и временному президенту Сената.

Президент упомянул о недавнем нападении поддерживаемых Ираном группировок ополченцев, в результате которого были убиты три американских военнослужащих и ранены многочисленные военнослужащие на базе на северо-востоке Иордании.

"Ранее в ответ на эти нападения и на угрозу будущих нападений по моему указанию силы США нанесли точечные удары по объектам в Ираке и Сирии, используемым КСИР и связанными с ним группировками ополченцев", — добавил Байден.

В ответ на продолжающиеся нападения

на силы США президент ранее отдал приказ нанести удары в Сирии и Ираке, нацеливаясь на объекты, используемые КСИР и связанными с ним группировками ополченцев для различных целей, включая штабы, управление и контроль, хранение оружия, обучение, логистическую поддержку и многое другое.

"Я руководил ударами, чтобы защитить наш персонал и имущество, которые находятся в Сирии, Ираке и Иордании и проводят военные операции в соответствии с Разрешением на использование военной силы 2001 года (Публичный закон 107-40). Удары направлены на то, чтобы деградировать и сорвать продолжающуюся серию нападений на Соединенные Штаты и наших партнеров".

Соединенные Штаты принимают соответствующие и пропорциональные меры в соответствии с международным правом, осуществляя свое неотъемлемое право на самооборону, изложенное в статье 51 Устава Организации Объединенных Наций, отметил он.

"При необходимости я направлю дополнительные меры, в том числе против персонала и объектов КСИР и связанных с КСИР, в зависимости от обстоятельств, для противодействия серии нападений на силы и объекты Соединенных Штатов", — подчеркнул Байден.

3 февраля американские военные атаковали поддерживаемые Ираном группировки и ополченцы в Ираке и Сирии, нанеся удары по 85 позициям и складам оружия. Этот ответ последовал за убийством трех американских солдат на базе Т-22 на границе с Иорданией. Сообщается, что в результате ударов США погибло более 40 бойцов ополчения и мирных жителей.

Глава МВД Курдистана и министр обороны Турции обсудили двустороннее сотрудничество

Министр внутренних дел Иракского Курдистана Ребар Ахмед призвал соседние страны воздержаться от использова-

ния территории курдского региона Ирака для разрешения своих споров, особенно конфликта между турецкой армией и турецкой "Рабочей партией Курдистана" (РПК).

7 февраля курдский чиновник провел встречу с министром обороны Турции Яшаром Гюлером, после чего сообщил журналистам: "На нашей встрече с министром обороны Турции мы призвали положить конец нападениям на Курдистан и призвали не использовать его в качестве площадки для решения внешних проблем".

Курдский чиновник отметил, что днем ранее министр обороны Турции Гюлер во время своего визита в Багдад обсудил вопросы координации и отношений между Ираком и Турцией для дальнейшего развития и повышения стабильности на их границах.

Взрыв в Керманшахе: два человека получили серьезные ранения

По данным правозащитной организации, по меньшей мере два мирных жителя получили тяжелые ранения в результате

взрыва мины в иранской курдской провинции Керманшах.

Сообщается, что в результате взрыва мины в районе Бансарати один человек лишился всех конечностей, а другой получил серьезные травмы лица и глаз. По данным правозащитной организации "Hengaw", в 2023 году по меньшей мере 7 человек погибли в курдских городах Ирана в результате взрывов мин и других инцидентов, связанных с неразорвавшимися боеприпасами, а еще 20 человек получили ранения или увечья. В прошлом веке на протяжении восьмилетнего конфликта между Ираком и соседним Ираном приграничные районы Курдистана, а также некоторые городские районы подвергались сильному минированию, чтобы воспрепятствовать вторжению Ирана на территорию Ирака. В прошлом месяце ребенок погиб в результате взрыва мины в районе Гармиян провинции Сулеймания Иракского Курдистана.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLÊMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq

S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица

С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar

mərkəzində yığılıb səhifələnilib və

"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500